

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Appendix Ad Præcedentes Quæstiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

etiam, quod frequenter evenit, *ex parte Pastorum*, de quibus merito D. Gregorius hom. 17. in Evangel. ait: *Multi, cum regiminis curam suscipiunt, ad lacerandos subditos inardescunt, terrorem potestatis exhibent, & quibus prodesse debuerant, nocent*; de quo plura perquam opportunè tradit P. Carolus Scribanus l. 1. de animarum morbis, & curationibus.

S. II.

Ad c. Indignum. II.

2392 **P**ostrema regula in lib. 5. extra 6. (quam tradidit Lucius III.) habet, *indignum, & à Romana Ecclesie consuetudine alienum esse, quod quis pro spiritualibus facere homagium compellatur*. Pro cuius expositione not. differentiam esse inter *juramentum*, & *homagium*. Nam, ut notat Sanchez l. 3. Decal. c. 2. n. 33. *homagium* importat simplicem promissionem; inter Nobiles factam; nec in eo interponitur divina fides (ut in juramento) sed solum humana. Et ideo etiam *præstatio fidei* secundum se, teste Sylvestro V. *juramentum*, l. n. 7. non est *juramentum*, nisi ubi sumitur *fides* pro virtute Theologica, quia *juramentum fit sacra rei interventu*, non autem *fidei præstatio*; hæc enim dici potest promissio facta

super *propria fide*, id est, *fidelitate*; est autem *juramentum*, si dicatur: *juro tibi per fidem meam, seu Evangelium*, me daturum. Hinc si alicubi in jure, *juramentum* dicatur *homagium*, non est *juramentum* strictè, sed tantum latè, prout accipitur in c. *Gravem*, de excessib. Prælat.

Suppositâ igitur differentiâ *homagii*, & *juramenti*, advertendum ex Suarez tom. 1. de Relig. l. 1. c. 13. n. 24. *homagium* dici propriè *de temporalibus*, per quod is, qui præstat, fit ejus, cui jurat, seu *homagium* deponit, Vasallus, & obligatus ad certas operas temporales, & communiter fit Dominus temporalibus. Quando igitur in dicta regula reprobat *homagium in spiritualibus*, de *homagio* sic accepto, intelligendum est; non autem de *juramento* fidelitatis, & obedientiæ Clericorum, ad suos Prælatos. Nam hoc illis debent tanquam Pastoribus suis pro spiritali cura. Neque dubium est, si Superiores Ecclesiastici à Clericis, vel Regularibus sibi subjectis, pro spiritualibus exigent *homagium* in dicta acceptione, fore simoniacos; id, quod aq. procedit in hoc casu de Laicis per c. *Ex diligenti*, de Simon. c. *Cum essent*, eod.

APPENDIX AD PRÆCEDENTES QUÆSTIONES.

2394

Ubjungimus ea, quæ prioribus jam absolutis vel primis innotuerunt, vel ante dictis opportunè superaddi posse videntur. Ex illis sunt dubitationes aliqua occasione jubilæi, post universale celebratum Romæ, ac terminatum nocte Nativitatis Domini 1700. à Clemente XI. etiam istis Provinciis 17. Januarii 1701. communicati per constitutionem incip. *Ad futuram rei memoriam*: quæ sic habet:

Clemens PP. XI.

Ad futuram rei memoriam, Salvator, & Dominus noster JESUS Christus Dei filius, cujus licet immeriti vices gerimus in terris, ad hoc Nobis ligandi, & solvendi potestatem tradere voluit, ut saluti ejus gregis nostræ curæ divinitus com-

missi, paterno affectu, ac sollicito studio incumbamus. Hinc est, quod nos attendentes, Christi Fideles in civitate, & diocesi Passaviensi, diversis impedimentis detentos, ad hanc almam Urbem nostram pro caelestibus thesauris Jubilæi, anni præteriti consequendis, accedere non potuisse, ac propterea nos illorum *spirituali consolatione, ac animarum saluti* providere volentes, supplicationibus dilecti Filii nostri, Joannis Philippi S. Rom. E. Cardinalis, de Lamberts, nominati Ecclesiæ Passaviensis ex concessione, & dispensatione Apostolica Prælati, nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de omnipotentis DEI misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, ejus auctoritate confisi, *omnibus, & singulis utriusque sexus Christi fidelibus civitatis, & diocesis hujusmodi, verè penitentibus, & confessis, ac sacrâ communionem receptis, qui*

tuor Ecclesias, vel Capellas, aut loca pia, per Ordinarium Passaviensem, arbitrio suo semel tantum deputanda, per quindecim dies continuos, vel interpolatos (quos pro personis infirmis, senibus, prægnantibus, Virginitibus, Viduis, & aliis quovis alio legitimo impedimento detentis, ac Capitulis, Congregationibus tam sæcularium, quàm Regularium, Sodalitatibus, Universitatibus, Confraternitatibus, Ecclesiis, vel Capellis, aut loca pia hujusmodi processionaliter visitantibus, atque ob alias causas, prout ipsi Ordinarius videbitur, ad minorem numerum, arbitrio pariter suo, reduci posse volumus) devotè, & reverenter visitantibus, & ibi quinque orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam, pro peccatorum suorum remissione, ac deinde pro Christianorum Principum concordia, & hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione, præsentibusque Ecclesiæ necessitatibus pie ad DEum preces orando recitantibus, ut plenariam ejusdem anni Jubilæi omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem, semel tantum, consequantur, perinde ac si quatuor Ecclesias dictæ almæ Urbis pro consequendo Jubilæo hujusmodi deputatas, statutis ad id diebus, personaliter visitassent, & alia ad hoc requisita adimplevissent;

2395 Et ad hunc effectum illis, ut confessarios, quos dicitur Ordinarius, Jubilæi hujusmodi causâ, in statutis Ecclesiis deputaverit, sibi eligere valeant, presbyteros sæculares, vel cujusvis Ordinis Regulares, qui confessionibus eorum diligenter auditis, eos, ac eorum quemlibet à quibusvis peccatis, criminibus, excessibus, & delictis, etiam quantumcunque gravibus, & enormibus, etiam Sedi Apostolica reservatis, ac in literis, quæ die cænæ Domini legi consueverunt, contentis; nec non censuris, & poenis Ecclesiasticis, ad effectum ipsius Jubilæi consequendum tantum, injunctâ eis poenitentia salutari, absolvere possint, nec non ut illi, qui forsân Romam venerunt, ac Jubilæum ipsum quovis modo consecuti sunt, denuò etiam illud juxta tenorem præsentium consequi valeant, Autoritate Apostolicâ, horum serie concedimus, & indulgemus.

2396 Præterea eidem Ordinario, ut cujusvis Monialibus, & Orphanorum, aliarumque mulierum in communi viventium Congregationibus, ad Jubilæum intra mo-

nasteria, domusve suas consequendum, conditiones, modum, & tempus præscribere; & denique in præmissis omnibus, & singulis ejus arbitrio facere, ordinare, providere, & quæcunque sibi benevisâ remedia opportuna adhibere possit, prout animarum salutem expedire judicaverit, facultatem tribuimus, & impertimur; præsentibus ad bimestre tantum à die illarum publicationis valituris.

Volumus autem, quòd præsentium transumptis, seu exemplis, etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides ubique adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel offensæ. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die XV. Januarii MDCCI. Pontificatus nostri Anno primo.

Olivarius.

Hoc indultum Clementis XI. per 2397 omnia concordat cum eo, quod Innocentius X. concessit 22. Maji, 1651. datis ad Episcopum Constantiensem literis, extenso pariter jubilæo priori anno Romæ celebrato; ac sub iisdem verbis refertur à Gobat in Quinario tract. 3. Porrò resolutiones dubitationum, quas hoc jubilæum communes haberet cum aliis, deduci possunt ex dict. à n. 1451. peculiare verò est. 1. quòd exigat visitari quatuor Ecclesias ab Ordinario designatas, & hoc per dies quindecim continuos, vel interpolatos; 2. quòd loquens de Confessariis ad effectum jubilæi, qui poenitentes absolvere possint à quibusvis peccatis, etiam Sedi Apostolicæ reservatis &c. specificè dicat de illis, quos dicitur Ordinarius, Jubilæi hujusmodi causâ, in statutis Ecclesiis deputaverit; relicta tamen Ordinariis potestate, ut cum certis personis in S. Præterea, expressis, in præmissis omnibus, & singulis arbitrio suo facere, ordinare, providere, & quæcunque sibi visâ remedia opportuna adhibere possint, prout animarum salutem expedire judicaverint; quibus positus:

Prima dubitatio est, an, postquam 2398 Ordinarius certas quatuor Ecclesias, vel loca pia pro visitationibus eorum deputavit, potuerit denominare alias, vel omnes, vel unam, aut alteram? Videtur dicendum negativè. 1. quia textus in S. 1. expressè dicit: quatuor Ecclesias, vel Capellas, aut loca

Uuu 3

pia

pia per Ordinarium arbitrio suo *semel tantum deputanda*. 2. quia licet verbis immediate sequentibus concedat Ordinariis facultatem, præscriptum dierum numerum ad pauciores reducere pro iis, qui ibidem expressi sunt, & ob quodvis impedimentum, aut ob alias causas tot visitationes peragere non possent, arbitrio ejus, judicabuntur; nihil tamen loquitur de facultate mutandi Ecclesias, vel loca pia semel per ipsum designata. Nec obstat, quod in *§. Præterea* n. 2396. Ordinariis concedat facultatem *in præmissis omnibus, & singulis* (adeoque etiam in Ecclesiis designandis) arbitrio suo ordinandi, providendi, & quæcunque sibi visa remedia opportuna adhibendi, prout animarum salutem expedire judicaverit: nam hoc non dicit indefinite, sed restrictè ad personas in cit. *§.* expressas, cujusmodi sunt cujusvis ordinis Moniales, Orphanorum, aliarumque mulierum in communi viventium Congregationes.

2399 Potest tamen non improbabiler dici, facultatem ordinandi *in præmissis omnibus, & singulis*, non restringi ad solas personas in cit. *§. præterea* expressas; cum sermo, pro illis tribuens facultatem præscribendi *conditiones, modum, & tempus*, jubilæi lucranda causa, intra Monasterium, domosve suas, valde probabiliter finiatur inclusive ad ea verba, *conditiones, modum, & tempus præscribere*, & statim subjungat: & *denique* in præmissis omnibus, & singulis possint *quæcunque sibi bene visare remedia* opportuna adhibere; nam, ut notat Joannes Calvinus in Lexico juridico, particula *denique* ad finem dictorum ponitur pro postremo; subjicitur autem ad finem prædictorum omnium, & singulorum; adeoque non solum eorum, quæ in *§. præterea* continentur, sed etiam præcedentium; cujus ratio est ex n. 2266. quod maximè suadetur etiam ex eo, quia in dispositione tanti favoris ad divinum cultum, & animarum fructum (qualis est ista, ut per se patet) potius mens, & intentio concedentis, quam verborum ordo attendendus est, ex c. 7. & 8. de V. S. hinc idem videtur, ac si diceret, *denique*, hoc est, *universim loquendo de requisitis ad hoc jubilæum*, concedimus Ordinario facultatem, in omnibus, & singulis præscriptis quæcunque cum suis ordinandi, quæ illorum spiritali consolationi, & salutem animarum opportuna judicaverit. Unde clausulam (*semel tantum deputanda*) intellige, nisi Ordini-

narius pro suorum bono judicaverit, alia esse deputanda; sed circa hoc punctum V. dicenda à n. 2424.

Secunda dubitatio est, an sub illis verbis in *§. 1. (omnibus, & singulis Christi fidelibus utriusque sexus, in hoc jubilæo)* comprehensi sint etiam Regulares; quoad contenta in eo privilegia, & concessos favores, licet illis aliis nullius privilegii, seu gratiæ hæcenus concessæ; vel in posterum concedenda usus possit esse licitus, nisi per solius Generalis communicationem? Videtur negandum ex aperto textu Gregorii XIII. in sua constitutione: *Decet Romanum*, ita loquentis: *ne quis autem, Apostolicorum indultorum prætextu, regularem, ac exemplarem instituti prædictæ Societatis disciplinam, quam modis omnibus retineri, & conservari volumus, dissolvere, aut relaxare præsumat, non esse, nec fore unquam mentis nostræ, aut Sedis Apostolicæ, ut persona Societatis, absque expressâ Superiorum ejusdem Societatis licentiâ, utantur facultatibus, quæ in Jubilæi, Bullis cruciata, Confessionalibus, aut aliis quibusvis Apostolicis indultis, sive communitatibus, sive privatis personis, sive piis locis, aut quomodocumque aliter hæcenus concessæ sunt, aut in posterum concedentur, etiam si illis expressè indulgeatur, ut omnes regulares, etiam Mendicantes, hujusmodi facultatibus uti possint.*

Contrarium tamen dicendum est de *jubilæis universalibus*; quod primò suadetur ex dictis à n. 1561. præsertim argumento Constitutionis Urbani VIII. de quo ibid. n. 1562. secundò, quia textus ex Constitutione *Decet Romanum*, specificè loquens de *favoribus jubilæi*, nihil habet de *jubilæis universalibus*, qualia sunt, quæ conceduntur *omnibus Christi fidelibus, utriusque sexus*, post annum sanctum Romæ terminatum; vel cum novi Pontifices indulgentiæ jubilæa extraordinaria ex diversis causis: sed illis tantum, quæ *Communitatibus, sive privatis personis, sive piis locis concessæ sunt, aut in posterum concedentur*; id, quod maximè suaderetur ex initio dictæ constitutionis *Decet Romanum*, ubi expressè habetur, à P. N. Everardo expositum Gregorio, quòd, cum gratiæ, immunitates, indulgentiæ, & privilegia Ordinum Mendicantium, certarumque Religionum, & piorum locorum per nonnullos Romanos Pontifices *decretari fuerint communicata, & concessa*; ali-

sen modum, & formam eisdem utendi, propter instituti ipsius Societatis ab aliis prædictis Religionibus diversitatem dubitari contingat; dubietatem hujusmodi declaratione suâ submoveret; id quod etiam benignissimè fecit Gregorius, & ea, quæ ad jubilæi usum, qui forrè dubitis esse poterat, perrinent, relato superius §. declaravit, nullam mentionem faciens de jubilæis pro omnibus Christi fidelibus, & universalibus, quia de his non erat quæstio proposta; sed solum de his, quæ aliis concessa, per viam communicationis etiam Societati concessa voluerunt alii Pontifices. Non igitur procedit, nisi de his, quæ proposta sunt; adeoque non tangit resolutionem nostram de jubilæis directè concessis omnibus Christi fidelibus.

2402 Tertia dubitatio est, an Confessarii ad lucrandum hoc jubilæum ab Ordinario deputati potuerint cum *impediris*, quod minus per quindecim dies vitarent designatas 4. Ecclesias, dispensare in numero visitationum, reducendo ad pauciores? R. à Clemente XI. in jubilæo, de quo loquitur ejus constitutio relata à n. 2394. pro infirmis, senibus, prægnantibus, virginibus, viduis, & aliis, quorvis alio legitimo impedimento, vel ob alias causas detentis Ordinario concessam esse; consequenter eandem committi ab eodem potuisse Confessariis designatis, ut constat ex §. præterea; in n. 2396. ibi: *denique in præmissis omnibus, & singulis ejus nimirum Ordinarii arbitrio facere ordinare providere, & quacunq; sibi visa remedia opportuna adhibere possit, prout animarum saluti expedire judicaverit facultatem tribuimus, & impendimus;* ubi recolenda sunt, quæ circa istam facultatem notavimus à n. 2399.

2403 Occasione hujus dubitationis not. 1. circa designationem Ecclesiarum, quæ durante bimestri hoc jubilæo, ubi semel designata fuerint, visitanda erant, ab Eminentiſſimo Diocesis Passaviensis Ordinario sic dispositum esse: **Zusserhalb unserer Stadt Passau aber lassen Wir / anfangs ermeldten Präläten / Abbtren / Probsten / Dechanten / Pfarren / Vicarien / und Provisoren / zu selbst eigener Disposition gestellet / was dieselbe in Städten / Märckten / und Dörffern / auch bey Stifft / und Clöstern / neben der Pfarr Kirchen jedes Orts / für andere drey**

Kirchen / oder Capellen eben derselben Pfarr / oder in Ermanglung derer vier Altär in einer Kirchen / mit vorbedeuten Gebett auch fünfzehnen mal / innerhalb eben dieser Zeit / auch ein für allemal zu besuchen / benennen wollen / wie es nach Gelegenheit des Orts / und der Pfarr Kinder sie am füglichest / und bequemsten zu seyn / geduncken / und ansehen wird.

Ex hac dispositione Ordinarii deduci- 2404 tur 1. omnibus non tantum Parochis, Vicariis, aut Provisoribus, qui alicui Ecclesie habenti populum præfunt; sed etiam Prælatiſ Ecclesiasticis & Regularibus (cujusmodi sunt Abbates, Præpositi, Rectores, Priores, Guardiani, & similes, etiam exempti respectu suorum) in diocesi Passaviensi extra Ordinarii Civitatem, permissam esse liberam dispositionem, prout ipsis videbitur pro loci opportunitate, ac suorum commoditate conducibilius, præter Ecclesiam Parochialem, designandi pro suis alias tres Ecclesias, vel Capellas ejusdem Parochie; aut in harum defectu quatuor altaria in una Ecclesia; sic tamen, ut ad singula præscripta oratio fieret. Unde in hac Ecclesiarum designatione nec ad mentem Papæ, nec Ordinarii egerunt illi, qui pro suis Ecclesiis nimium distantes, etiam complurium horarum intervallo designarunt, eo dispendio, ut plurimi præsertim in pagis partim ruris laboribus, aut aliis servitiis detenti, quod grave nimis accideret tot diebus à laboribus suis debitis ferri, tantum Ecclesie thesaurum sibi comparari posse non credentes id omnino neglexerint.

Deducitur 2. Prælatos etiam Regula- 2405 res; tam exemptos, quam non exemptos, in diocesi Passaviensi, extra Civitatem Ordinarii degentes, potuisse pro suis subditis designare, præter Parochialem loci Ecclesiam, tres alias, vel capellas, vel etiam in sua Ecclesia 4. altaria, si hoc pro loci opportunitate, & subditorum commodo conducibilis judicassent. Nam dispositio Ordinarii hanc liberam facultatem non minus illis, ac aliis animarum Curatoribus non regularibus respectu suorum indulget. Si dicas in §. dispositionis diocesanæ (de quo n. 2403.) non fieri mentionem de Rectoribus, Guardianis, & Prioribus: R. id negando; cum in cit. §. expressè dicat: **Anfangs ermel-**

ermeldten Prælaten; at in principio literarum meminit, non tantum Abbatum, Præpositorum, sed etiam Priorum (intellige conventualium, non merè claustralium hi enim non sunt in dignitate Ecclesiastica) Rectorum, Guardianorum, qui respectu suorum sunt verè Prælati. Nam, ut rectè notat P. Bedictus Pereyra in Elucidario l. 1. elucidat. 10. n. 286. *Prælatorum* nomine propriè veniunt non solum Episcopi, & Episcopo superiores, sed etiam alii inferiores Prælati jurisdictionem ordinariam habentes, c. *Romana*, §. *Archidiaconis*, de appellat. n. 64. & Pur. decif. 238. n. 3.

2406 Quod Prælatorum appellatione veniant *Abbatès*, docet Suarez de relig. tom. 4. tr. 8. l. 2. c. 2. n. 23. Quod veniant Abbates commendatarii, maxime perpetui, tenet Ludovic. Gomez in reg. de triennali q. 5. n. 17. & fufius de visit. lib. 2. c. 9. de comment. n. 5. venit etiam Prælatus immediatus. Unde si debeat dari licentia studendi alicui monacho à suo Prælato, intelligitur de immediato, ut dicit Feder. de Senis, Consil. 145. n. 6. & sic de similibus, nisi ster in oppositum consuetudo, vel constitutio, ut notat Calder. conf. 388. alias 3. de Reg. idem procedit teste Sanchez lib. 6. Decal. c. 7. à n. 59. de translatione Monachi professi ad strictiorem ordinem, quæ fieri debet ex facultate Prælati. Minus propriè, & valde fusè à significatione, *Prælatorum* nomine, veniunt illi, qui in Ecclesia habent prærogativam, & honorificum gradum sine jurisdictione, quales Decani, Plebani, Archipresbyteri, & similes; sic gloss. V. *Prælatum*, in Clem. de elect. Prælati autem appellatione non venit Capitulum, ut tenet Natta, consil. 41. n. 4. Hinc:

2407 Quæres. 1. an si Decanus, vel Parochus loci, extra Ordinarii civitatem siti, in quo etiam degunt Regulares, etiam non exempti, lucraturis hoc jubilæum Clementis XI. pro sua Parochia designasset præter Parochialem tres alias Ecclesias, vel Capellas, quarum visitatio Regularibus, iudicio sui Prælati, seu Superioris, non opportuna certis, ac justis de causis visa esset, talis Prælatus, vel Superior regularis etiam non exemptus potuisset pro suis designare suam, si omiffa fuisset, vel etiam alias? R. affirmativè; nam, ut constat ex dispositione Ordinarii, de qua n. 2403. in diæcesi Passaviensi facultas liberè designandi tres

alias Ecclesias, vel capellas, præter Parochialem cujuslibet loci, per eminentissimum illius Ordinarium, extra suam civitatem, permiffa est omnibus Prælatis, etiam Regularibus respectu suorum; id, quod etiam dicendum in aliis similibus jubilæis post annum Sanctum Romæ finitum concessis sub eadem forma, quâ usi sunt Innocentius X. & Clemens XI. de qua n. 2394. si loci Ordinarius ex facultate sibi tunc indulta eodem modo disponat, prout ab eminentissimo Ordinario Passaviensi in hoc jubilæo, de quo in præfens agimus, dispositum esse diximus n. 2403.

Quæres. 2. an vi dictæ dispositionis in n. 2403. talis Superior, seu Prælatus regularis, prætermiffa Ecclesiâ Parochiali illius civitatis, oppidi, vel pagi, à Curato illius loci designatâ, assignare poterit Ecclesiam suam regularem, licet aliâs illa, respectu aliorum, qui non sunt ejus subditi, non sit Parochialis? videtur probabiliter affirmari saltem de Prælatis exemptis. Nam ipsi respectu suorum censentur Ordinarii in jurisdictione non pendente à potestate Ordinarii; & Ecclesiâ Regularium, quoad ipsos, est quasi Parochialis etiam in ordine ad Sacramenta, ipsis convenientia, licet cæteroquin pertinentia ad munus Parochi; & alias functiones, ut sunt Viaticum, extrema unctio, Ecclesiastica sepultura, &c. præsertim cum exempti non sint formaliter de tali Parochia; licet eorum domus, & monasteria materialiter sint intra fines Parochiæ talis loci; & adhuc verificetur, quod ab illis visitatio fieret in Parochiali Ecclesiâ loci, de quo sunt; cum talis Ecclesiâ exempta titulo exemptionis quoad suos habeat territorium speciale; licet materialiter sit in, non tamen formaliter de Parochia talis Curati non regularis; rectius tamen dici videtur, in hac dispositione per Ecclesiam Parochialem, intelligi eam, quæ talis est respectu populi Parochialis territorii. Nam Parochialis Ecclesiâ in eo stat, quod habeat populum certis finibus distinctum, qui in illa suscipere sacramenta ipso jure complentur; sic Pereyra cit. l. elucid. 18. n. 1287. cum Azor p. 2. l. 3. c. 12. q. 3. & seq.

Not. 2. cum in constitutione Clementis XI. ut patet ex n. 2394. Ordinario concessa sit facultas dispensandi cum certis personis ibidem expressis, in numero visitationum 4. Ecclesiarum cæteroquin præscriptarum, quovis impedimento legitimo, aut

ob alias causas decem, quo minus per quindecim dies Ecclesiæ designatæ visitentur; Eminentissimum Ordinarium Passaviensem quoad hoc punctum ex facultate sibi à Sanctissimo concessa sic disposuisse: **Sünffzents/mögen Krancke/Schwache/ Alte/Schwängere/Gefangene/ und sonst unvernöglich oder ver hinderte Personen / an statt der sünffzehnmahligen Kirchen Besuchung/ dieselbe in geringerer Anzahl/ und bloß so oft es ihnen mög lich/ besuchen/ worunter auch die Manns und Frauen Clöster begriffen. Welche aber in ewiger Clausur leben / die haben ihr eigene Clöster Kirchen/ und die darinnen findige Altär/ oder Capellen/ sünff zehen mahl zu besuchen / und das vorgeschriebene Gebett zu verrichten. So mögen auch jede geistliche Vorsteher/ und Beicht Väter denen jenen/ welchen die Kirchen oder Altär Besuchung ganz un möglich fallet/ an statt derselben/ andere gute Werck vorschreiben;** ita habetur in instructione de præcipuis capitibus ad lucrandum præsens tunc jubilæum necessarius, subnexa literis Eminentissimi Cardinalis, & Ordinarii Passaviensis, quibus jubilæum, de quo agimus, per totam dioecesin suam intimavit.

2410 Ex hac dispositione deducitur, dioecesanos Passavienses, quantum est vi obligationis præstandi tot visitationes quatuor Ecclesiarum, ad hujus jubilæi participationem satisfacere potuisse, licet dictas Ecclesias non visitaverint per dies 15. si iusto impedimento, vel ob alias causas decem fuerint, modò eas præstiterint, *quas potuerunt*, ut constat ex verbis dispositionis relatæ num. præced. ibi: **mögen die sonst unvernöglich/ oder ver hinderte Personen/ an statt der 15. mahligen Kirchen Besuchung/ dieselbe in geringerer Anzahl/ und bloß/ so oft es ihnen mög lich/ besuchen;** quæ verba important actualem Ordinarii dispensationem in numero dictarum visitationum cum taliter impeditis; adeoque Parochos, Confessarios, imò quemlibet Virum Doctum, simplicibus, aut dubitantibus consulere potuisse, ipsos satisfacere, licet designatas Ecclesias non visitent sæpius, quam

Tom. V.

possint, quantum per justum impedimentum licet.

Deducitur. 2. ead. Ordinarii dispositione uti potuisse Regulares utriusque sexus; constat ex illis verbis: **worunter auch die Manns und Frauen Clöster begriffen.** Et quamvis in eo, quod statim subiungit, ibi: **Welche aber in ewiger Clausur leben / die haben ihr eigene Clöster Kirchen/ und die darinnen findige Altär/ oder Capellen/ sünffzehen mahl zu besuchen / re. videatur id, quod prius dictum est (nimirum ab impeditis satisfieri minore numero visitationum) circa regulares in perpetua clausura degentes restringi, eò quòd statim de his loquatur per particulam adversativam: **welche aber/ seu, qui verò,** quæ dictio *adversativa* est præcedentium in iure, & factò juxta Bartolum & alios apud Barbosa de diction. usufreq. dict. 420. n. 1. melius tamen dicitur etiam istos satisfacere potuisse minore visitationum numero, stante iusto impedimento non admittente præscriptum cæteroquin illarum quindenarium numerum. Pro quo:**

Observandum, quòd textus in præcedente §. declarans justè impeditos à visitatione 4. Ecclesiarum, satisfacere, si visitent, quoties possunt, ut constat ex n. 2409. loquatur de illis, *qui non sunt in perpetua clausura;* & §. subsequens *de perpetua clausis.* 2. quòd ab illis exigatur quindena visitatio quatuor ecclesiarum designatarum; *ab istis*, quindena visitatio suæ ecclesiæ, altarium, vel capellarum in ea; 3. quòd numerus istarum visitationum justè impeditis relaxetur, ut sufficiat minor numerus, si à majori, & aliàs præscripto, justè impediuntur, quo posito: quæstio est, an particula adversativa (*qui verò*) priori §. adversetur in eo, quòd non clausi, justè impediti, possint satisfacere minori numero? an in illo, quòd seclusò impedimento legitimo debeant facere visitationem quindenam? an denique in hoc, quòd illi non satisfaciant, nisi visitando quatuor ecclesias designatas? quibus præmissis:

§. particulam illam (*qui verò*) non ad- 2413
versari paragrapho præcedenti in tertio, consequenter regulares perpetuæ clausuræ non minus, ac alios, satisfacere visitatione suæ tantum Ecclesiæ, & altarium, vel capellarum, eo numero, quo per ju-
stum

stum impedimentum possunt, licet minori, aliàs debito, si per legitimum impedimentum non possint: sed in primo, ut sensus sit: qui verò sunt in perpetua clausura, non teneantur ad visitationem earum Ecclesiarum, ad quam tenentur alii, qui non degunt in perpetua clausura; sed satisfaciunt quindenâ visitatione sua Ecclesie, altarium, vel capellarum, si per impedimenta licet; si secus, etiam in numero minore. Hinc monialis infirma, cui ad Ecclesiam per morbitatum non nisi semel, bis, aut ter, venire licet, æquè hac visitatione satisfaceret, ac alia quindenâ; si autem nunquam? visitatio commutanda foret, prout dicemus in seqq. & hæc expositione satisficit rationi dubitandi; nec enim particula *adversativa* in subsequenti adversari necessario debet omnibus in præcedenti; salvatur enim, ut notat Barbosa cit. sufficienter in eo, quando id, cui adjicitur, diversam habet rationem, ut contingit in præfenti, ubi adjicitur §. *agenti de perpetuò clausis*, quibus sufficit *visitatio sua Ecclesie*; non autem illis, qui non arctantur clausurâ perpetuâ.

2414 Dices: si quilibet impeditus eo visitationum numero satisfacere potest, quem per justum impedimentum præstare valet, esto non impleat numerum visitationum per dies quindecim, frustra in dispositione Ordinarii (de qua n. 2409.) conceditur facultas impeditis *commutandi dictam visitationem*; hoc autem admitti non potest, cum nullum verbum in aliqua dispositione positum frustrari debeat effectu suo; & operari aliquid debeat in anterioribus non concessum. Seq. prob. Nam si tales impediti non possint facere visitationes Ecclesiarum, eo ipso per dictum §. in n. 2409. ad eas non tenentur, adeoque non indigent commutatione. *¶* N. seq. pro quo not. aliud esse, loqui *de impeditis præstare etiam unicam visitationem*; aliud de his, qui possunt aliquos, sed non omnes; qui possunt saltem aliquam Ecclesiarum designatarum visitationem præstare, licet non omnes quindecim, non egent commutatione; quia satisfaciunt, ex dispositione Ordinarii in n. 2409. visitando tot vicibus, quot præcisè possunt; qui autem nullam, egent commutatione, de qua n. jam cit. Hinc responderi potest. 2. cum dist. sequelæ majoris: si quilibet impeditus, eo, quem per justum impedimentum potest, visitatio-

num numero satisfacere potest, frustra conceditur facultas, impeditis commutandi opus visitationis in alia opera pia, que potest, *si scilicet possit aliquem, licet non totum numerum præscriptarum visitationum, si ne unam quidem possit*, N. sequelam majoris; & sic distinctâ min. N. conseq. Ad probat. sequelæ *¶* cum distinctâ. si tales impediti non possint facere visitationes Ecclesiarum, eo ipso per dictum §. non tenentur ad eas, quas possunt, licet in minori numero, N. si nullam omnino possunt, & tamen velint lucrari jubilæum, subdistinguo: ad nullam tenentur, sed cum onere petendi commutationem C. sine hoc onere, N. Qui enim intendit lucrari jubilæum, debet visitare designatas Ecclesias & si non possit per dies 15. præscriptos, saltem tot diebus, quot potest; vel si nullam præstare, petere commutationem visitationis Ecclesiarum in alia opera.

Quæstio. 3. est, quis impeditis à visitatione Ecclesiarum possit eam in alia opera commutare? *¶* cum Pontifex Ordinario indulerit facultatem cum taliter impeditis quæcunque ordinandi, quæ arbitrio suo judicaverit opportuna pro animarum bono, & ut loquitur Clemens, *spirituale solatio*, resolutionem constare ex dispositione eminentissimi Ordinarii Passavientis pro sua dicecesi, quam retulimus n. 2409. ibi: *so mögen auch jede geistliche Vorsteher / und Beicht Väter denen jengen / welchen die Kirchen oder Altar-Besuchung ganz unmöglich fället / an statt derselben / andere gute Werck vorschreiben*. Ex quibus colligitur. 1. posse id quemlibet Confessarium respectu poenitentis, cui per impedimentum justum non licet in modico numero præstare visitationem 4. Ecclesiarum; 2. quemlibet Superiorem Ecclesiasticum respectu suorum. Nam ille terminus *geistlichen Vorsteher* / videtur importare quemvis Ecclesiasticum, qui aliis præest, non utcunque; nam, ut rectè notat Pereyra in Elucidario num. 1656. in fin. *præesse*, in quantum pertinet ad Ecclesiasticos, præsertim Sacerdotes, idem est, ac *posse, & regere*, nimirum ad spirituale bonum animarum; & quoniam hoc præstare solent Superiores Ecclesiastici, tam Regulares, quam non Regulares; imò etiam Parochi, & Vicarii, cæterique confessarii, rectè sequitur, in dicta Ordinarii dispositione

tione prædictis omnibus concedi facultatem, visitationem Ecclesiarum in jubilæo, de quo agimus, commutandi in alia opera illis, quibus *omnino* per impedimenta *non licet* etiam in minori numero præstare illas Ecclesiarum visitationes.

2416 Dixi: quibus *omnino non licet*, propter eos terminos in dispositione Ordinarii, de qua n. 2409. **welchen aber ganz unmöglich fahlet**; ex his enim verbis deduci videtur, majorem impotentiam requiri in his, quibus Ecclesiarum visitatio in alia opera commutanda est; quàm in illis, qui non possunt peragere dictas visitationes in eo dierum numero, qui præscriptus est; cum dispositio Ordinarii loquens de istis (ut retulimus n. 2409. non apponatur eos terminos: **ganz unmöglich**; sed solum: **und sonst unvernünftig**; **oder verhinderte Personen**; quod utique non exigit impedimentum reddens visitationem in præscripto dierum numero **ganz unmöglich** / seu *omnino impossibilem*. Dicendum, per eos terminos non exigi omnimodam impotentiam; sed sufficere moralem, nimirum fundatam in iudicio prudentum, censente à tali homine, stante iusto impedimento (quale foret probabile periculum valetudinis, aut alterius mali gravis) ne unò quidem die præstari posse visitationem præscriptarum Ecclesiarum; ea enim verba: **ganz unmöglich** / videntur dici relatè ad eos, quibus per iustum impedimentum non licet visitare Ecclesias, nisi per aliquot dies, ut sensus sit, illis tunc sufficere minorem numerum; quibus verò per iustum impedimentum nec hoc licet, commutari posse in alia opera. Et hoc videtur suaderi ex intentione Ordinarii, volentis prospicere, ac consulere taliter impotentium spiritali consolationi, & iusto solatio, ne hi crederent se, cum nullam Ecclesiam visitare possint, non obtenturos jubilæum.

2417 Quæstio est 4. qualiter intelligenda veniant ea verba in literis eminentissimi Ordinarii Passaviensis: **Ausserhalb Unserer Stadt Passau aber lassen Wir anfangs erneldten Prälaten / Abbtten / Probsten / Dechanten / Pfarrern / Vicarien / und Provisorn zu selbst eigener Disposition gestellet / was dieselbe in Städten / Märkten / und Dörffern / auch bey Stiff / und Clöstern / neben der Pfarr Kirchen jedes Orts / für andere**
Tom. V.

dren Kirchen / oder Capellen eben derselben Pfarr: oder in Ermanglung deren vier Altar in einer Kirchen mit vorbedeutem Gebett auch fünfzeben mal innerhalb eben dieser Zeit / auch ein für alle mal zu besuchen / benennen wollen / wie es nach Gelegenheit des Orts / und der Pfarr Kinder sie am füglichest / und bequemisten zu seyn / geduncken / und ansehen wird. Videri enim potest, ea appellare supra *visitationem*, ut sensus sit: *sufficere visitationem designatarum Ecclesiarum unicam, seu factam semel, pro reliquis omnibus*; hoc enim videtur sonare: **auch ein für allemal zu besuchen**; sed dicendum est, ea verba *semel pro semper, seu semel tantum* non appellare supra *actum visitandi Ecclesias*, ut unus sufficiat, locò omnium; sed supra *actum designandi Ecclesias*, quæ visitandæ sunt, ut liquet ex verbis ipsius Clementis XI. relatis n. 2394. ibi: quatuor Ecclesias, vel capellas, *aut locapia* per Ordinarium arbitrio suo *semel tantum deputanda*; nec alium sensum intendi in Germanico, deduci potest ex ipsis verbis rectè perpensis; sensus enim est: **Ausser Unserer Stadt Passau lassen Wir anfangs erneldten Prälaten zu selbst eigener Disposition gestellet / was dieselbe jedes Orts für andere drey Kirchen / so zu besuchen / ein für allemal benennen wollen**; prout paulò superius dictum est, ibi: **so werden in Unserer Residentz Stadt nachfolgende vier Kirchen / ein für allemal benennet / und außgezeichnet**.

Not. autem, per ea verba, quibus certis personis conceditur facultas ab Ordinario extra Residentiam Ordinarii, in aliis civitatibus, oppidis, vel pagis, quibus præsent in spiritalibus, *designandi Ecclesias visitandas* **auch bey Stiff / und Clöstern** / non denotari aliud, quàm, quod ejusmodi Præpositi, Parochi, Vicarii, præter Parochialem, ex tribus aliis à se designandis: possint etiam nominare, seu designare Ecclesias Regularium: non autem, quod Ecclesias ab illis (Decano rurali, vel Parocho talis loci) designatas *teneantur* ipsi Regulares visitare, si Prælati eorum ex iusta causa pro suis alias designasset; nam hæc facultas sic universalis, etiam ad Regulares prorogata, non continetur in verbis dictæ commissionis; & ratio est ex dictis à n. 2404. Quando autem in exemplari

plari Germanico dicitur: *welche mit wahrer Reue / und Beicht ihrer Sünden / und Empfangung der H. Communion / die von Ordinario benente Kirchen besuchen / & reliqua;* non est alius sensus, quàm exposuimus supr. n. 1426. eos terminos, *vere penitentibus, & confessis.* Unde non est conditio, sine qua non, quòd confessio, & communio fiat ante visitationem Ecclesiarum, vel alia opera præscripta; quamvis, tanquam dispositio valde decens rectè præmittatur; & confectis cæteris operibus pro requisiti opere confessio, & communio, tanquam complementum omnium, animo rectius disposito ad plenam omnium indulgentiam, peragatur; de quo V. dicta à n. 1453. & 1459.

2418 Præter hæc durante hoc jubilæo dubitatum fuit 1. an sufficiat designatas Ecclesias *visitare quindecim, v.g. per dies 5. præstando quovis die visitationem ternam?* 2. an sufficiat ea visitatio, quam quis præstat aliunde, v.g. ut in tali Ecclesia intersit sacro? vel vesperis, &c. 3. si, dum visitare vult Ecclesiam, reperiat eam clausam, & oret genuflexus solùm ad portam, vel in aditu Ecclesiæ. 4. si præstet illam post lapsum in peccatum? 5. si in una Ecclesia designata sint solùm ejus capellæ vel altaria, & visitans Ecclesiam, non adeat singula, sed stectens in loco Ecclesiæ, quo conversus ad singula peragat præscriptas preces? 6. an si non descendat in Ecclesiam, sed solùm adeat chorum ejus, qui communiter est ad summam aram, & ibi fundat preces debitas? 7. an, si non diceret quinque orationem Dominicam, & salutationem Angelicam, sed alias preces duplo, vel triplo etiam longiores?

2419 Ad 1. R. quòd non; nam Breve Apostolicum, de quo n. 2394. expressè petit dictas Ecclesias visitari *per quindecim dies continuos, vel interpolatos;* nec quoad hoc quidquam aliud disposuit Ordinarius ex indulta sibi facultate, quæcunque sibi benefica remedia adhibendi, ordinandi, providendi in omnibus, & singulis à Clemente præscriptis ad consequendum hoc jubilæum. Ad 2. respondit quidam Confessarius, negativè; sed immeritò. Nam ut visitatio fiat *unicè solius jubilæi causâ,* nullibi præscriptum est; nec plus exigitur, quàm, ut quis ad intentionem, pro qua jubilæum

hoc conceditur, in dictis Ecclesiis fundet præscriptas preces; quòd fieri potest, licet Ecclesiam accesserit, ut in ea quoque Sacrum audiat, vel vespas, aut quid aliud.

Ad 3. R. affirmativè; nam in favorabilibus aditus, seu porta Ecclesiæ, venit nomine Ecclesiæ; quantum est ad effectum audiendi missam, orandi in tali Ecclesia, assistendi Verbo Dei, &c. quamvis adhuc latius accipiatur in ordine ad effectum immunitatis, ne per vim ab Ecclesiis extrahantur delinquentes, ut habetur c. *diffinuit*, 17. q. 4. ac exponit Suarez tom. 1. de Relig. l. 3. c. 9. Et ita tenent cum P. Antonio Quintanaduenña in singularibus Theol. moral. in appendic. Tract. 6. dub. 5. n. 5. Corduba, Bonacina, & Cardinalis de Lugo D. 27. de Pœnitent. sect. 6. n. 97. apud eundem citatus; cum asserat extra portam visitari posse Ecclesiam pro jubilæo illam visitantibus concessio. Ad 4. R. pariter affirmativè, id, quòd probavimus supr. à n. 1453.

Ad 5. R. non esse necessarium motum corporeum de uno altari in aliud; sed sufficere, quòd quis uno loco fixus preces fundat versus designata altaria, solo cordis motu, & intentione, faciendi singulorum visitationem, etiamsi commodè ceteroquin locali motu singula adire posset, modò aliquo saltem gestu, vel conversione capitatis, aut corporis ea mens, & animus significetur; id, quòd etiam tradit Card. de Lugo cit. D. 27. sect. 6. n. 98. ubi sic loquitur: si in eo loco, & situ sis, in quo moraliter censeri potes orare ad quodlibet ex illis altaribus, & si sis in loco apto, ut in medio Ecclesiæ: vellem tamen aliquo gestu, vel conversione capitatis, & corporis significari conversionem animi ad singula altaria; sic ille.

Dubitari tamen posset, an, ubi loco Ecclesiarum, designata certis personis sunt altaria unius Ecclesiæ, valeat ad fructum indulgentiarum eorum altarum visitatio, si careant arâ, seu lapide, cui tempore sacrificii insitit calix? vel si habeat quidem lapidem, seu aram, sed vacuo sepulchro, nemirum deperditis exinde reliquiis? vel si nunquam adhuc ibi celebratum sit? R. in hac materia per *altare* intelligi quodlibet altare, erectum pro celebratione missarum eorum autoritate, qui facultatem habent, vel consecrandi, vel erigendi, ut in erectio licita sit celebratio; sic enim accipi *altare* per ordinem ad lucrandas indulgentias, certa visitant.

visitantibus altaria concessas, communiter tenent Doctores cum Trullench l. 1. §. 2. d. 2. n. 2. Henriquez, & alii.

2423 Ex hoc respondetur ad 1. casum, ad hunc effectum, visitatione altaris lucrandi indulgentias visitantibus illud concessas, requiri, quod illud altare habeat aram; nec, quod ara, seu lapis, super quo celebratur, habeat reliquias in sepulchro; nec denique, quod jam in illo celebratum sit. Primum tenet Henriquez l. 7. de indulgentiis, c. 10. lit. B. ubi, satis est, inquit, visitare Oratorium (vel altare) designatum pro celebratione missæ, licet aram non habeat; quia in jure censetur *Ecclesia*; Secundum, & tertium tradit Quintanaduennas in app. tr. 6. d. 3. n. 3. quia etiam illis seclusis, verificatur visitando tale altare, visitari *altare*, prout exigitur ad lucrandas indulgentias, hæc vel illa altaria visitantibus concessas, ut dictum est priori numero. Quare sufficit, licet nondum sit consecratum; modo perveniam legitimi Superioris in eo locato portatili celebrari licite possit.

2424 Ad 6. 2. quando ad lucrandas indulgentias inter opera lucraturis præscripta, exigitur *etiam* visitatio *Ecclesie*, nomine *Ecclesie* venire. 1. omnes *Ecclesias* non tantum eas, ad quas populus confluit gratia missas, vel Verbum Dei audiendi; sed etiam ea loca pia, per Episcopos approbata ad missarum solennitatem; ut docet Suarez de interdicto, D. 34. Sect. 1. n. 9. & alii exc. *Almater*, de sent. excommunic. in 6. Secundo etiam Oratoria privata, ut pluribus probat Quintanaduennas cit. d. 2. n. 2. & Trullench l. 1. §. 6. d. 2. Tertio, etiam chororum, ex quo est prospectus ad *Ecclesiam*; si enim ostium *Ecclesie* visitare, ac ibidem preces fundere sufficit ad effectum lucrandi eas indulgentias, ut cum pluribus diximus supr. n. 2420. sufficit etiam preces fundere in choro, unde prospectus sit ad *Ecclesiam*, utpote in ordine ad hunc effectum æquè, ac ad gaudendum immunitate loci sacri, canonicè *Ecclesia*.

2425 Ad 7. videtur negandum; nam cum persolutio precum, quarum *qualitatem* exprimit dispositio gratiæ, videatur exigi non minus tanquam forma, quam exigatur v. g. *jejunium*; nec sufficiat impleri formam per æquipollens, dicendum erit, nec per quascunque preces alias, quantumvis longiores (si non includant recitationem quinam orationis Dominicæ, & Salutatio-

nis Angelicæ) satisfieri; qualiter nec satisfaceret, qui loco jejunii præstaret alia opera, etiam majora, non includentia jejunium. Non sufficere formam impleri per æquipollens, tradunt communiter Doctores cum Fagnano in c. *Tua Fraternitati*, de sponsal. à n. 6. Nam forma dat esse rei, L. *Julianus*, §. *si quis*, ff. ad exhibendum; & impleri debet præcisè, & non per æquipollens, L. 1. §. *opus novum*, & ibi *Scriptibentes*, ff. de nov. oper. nunciat. & L. 1. §. *si quisita*, ff. verb. obligat. c. *cum dilecta*, de re script. gloss. in Clem. 1. V. *Tertio*, de Vir. & honestat. Cleric. & alii relati à Tiraquel. de retract. lignag. §. gloss. 2. n. 11. quod intellige, si tale quid requiratur *ut forma substantialis*, non autem *merè probatoria*. Nam, ut bene notat *Hosienfis* in c. *si inter virum*, de Consanguinit. V. *Expressa*, quod requiritur non ad actus substantiam, sed ad ejus probationem, etsi dicatur ipsum esse necessarium, potest expediri per æquipollens: & ex hoc infert, ut si statutum disponat contractum esse celebrandum solo consensu, sed verba requiri ad probationem, sine verbis sufficiat æquipollens, ut signa, L. *num*, ff. de legat. 3. Et sic etiam exponenda est regula, quæ dicit: non refert, quid ex æquipollentibus fiat. Huic solum locus est in iis, quæ non sunt de substantia, sed sola probatione; sic Fagnanus cit. n. 27. at preces illæ de quinquies recitanda oratione Dominica, & salutatione Angelica, non requiruntur ut forma probatoria, ut per se constat; ergo.

Præcipua difficultas in hoc jubileo, de 2426 quo in præsens agimus, est in illis verbis concessionis Pontificiæ, non solum ab Innocentio X. sed etiam à Clemente XI. factæ, ut constat ex §. *Et ad hunc effectum*, relato supr. n. 2395. ibi: *Et ad hunc effectum, illis* (nimirum omnibus, & singulis utriusque sexus fidelibus) *ut Confessarios, quos dictus Ordinarius, jubilai hujusmodi causâ, in statuta Ecclesie deputaverit, sibi eligere valeant, Presbyteros seculares, vel cujusvis Ordinis Regulares, qui confessionibus eorundem diligenter auditis, eos, ac eorum quemlibet à quibusvis peccatis, criminibus, excessibus, ac delictis, & quantumcunque gravibus, & enormibus, etiam Sedi Apostolica reservatis, ac in literis, quæ in die Cæna Domini legi consueverunt, contentis, nec non censuris, & pœnis Ecclesiasticis ad effectum ipsius jubilei consequendum, tamen injunctâ eis penitentia*

salutari, absolvere possint. Nam ex his verbis videtur deduci 1. vi hujus jubilæi non concedi Fidelibus facultatem, *pro beneficio absolutionis à peccatis, & casibus reservatis*, aliisque specificatis, eligendi Confessarium nisi approbatum ab Ordinario, *ad quem Breve suum direxit Pontifex*, ut patet ex verbis: quos *dictus* Ordinarius deputaverit 2. non quoscunque deputatos, seu approbatos ab illo, sed *quos deputaverit jubilæi hujusmodi causâ*; 3. nec quosvis deputatos causâ hujus jubilæi, sed quos deputaverit *in statutis Ecclesiis*; igitur non deputatos extra quatuor Ecclesias semel pro semper designatas.

2427 Hinc præter plura alia, meritò dubitatum fuit, ut observat Gobat in Quinario, tr. 3. c. 50. Classe 2. à n. 435. an Confessarii deputati debuerint excipere confessiones *in illis duntaxat Ecclesiis*, quæ erant visitandæ? nam ratio id asserendi est hæc fundamentalis, quòd in Brevi fiat potestas eligendi non quoslibet Confessarios, sed quos *dictus Ordinarius jubilæi hujusmodi causâ in statutis Ecclesiis deputaverit*. Augetur difficultas ex eo, quòd cum Clemens VIII. pro jubilæo voluerit *unicam* Ecclesiam designari, & loquens *de Confessariis* dicat: *eligendi Confessarium, quem idem Nuntius noster in illa, vel alia Ecclesia nominabit*. Ex quibus verbis deducitur, confessiones fuisse imprimis *audiendas in Ecclesia, non autem extra*: deinde *non in qualibet Ecclesia, sed solum in una è designatis*; cum enim Clemens disjunctivè dicat, confessionem esse peragendam *in designata, vel alia diversa*, Innocentius verò & Clemens abstineat disjunctivâ; videtur & nos debere abstinere, quia quod lex non dicit, nec nos dicere debemus, c. *illa*, ne Sede vacante. Præterea dubitatum fuit circa Confessarios eligendos 1. propter ea verba: quos *dictus* Ordinarius deputaverit; 2. *hujus jubilæi causâ*, &c. an scilicet ii duntaxat Confessarii eligibiles fuerint, quos Ordinarius *ad effectum hujus jubilæi* (inter quos est absolutio à reservatis, &c.) & causâ jubilæi deputaverit, deputatione speciali ad hunc finem? privativè ad alios cæteroquin ritè approbatos pro tota diocesi; 3. propter eos terminos *in designatis Ecclesiis*, sic ut ii, qui pro visitandis Ecclesiis non sunt specialiter deputati Confessarii alias, licet cæterò in approbati, non fuerint eligibiles?

2428 Difficile non foret quæstionem resol-

vere, si omnes Ordinarii, ex facultate sibi in dicto Brevi concessa in præmissis omnibus & singulis ordinandi, providendi, & quæcunque sibi benefica, prout animarum salutari expedire judicaverint, arbitrio suo præscribendi, uniformes fuissent. At, quoniam, ut constat, non ubique Ordinarii in suis eodem modo circa præscripta, dispositurunt, pro varietate similium dispositionum, diversitas dubitationum, consequenter & resolutionum sanè non modica est. Quidam enim pro tota sua diocesi in hoc casu sex tantum personas Regulares deputarunt; alii eos tantum Confessarios, qui aliunde in Ecclesiis designatis ad confessiones secularium expositi sunt, &c. Clementissimè in hoc, & (quantum colligere licet) profusus ad mentem Summi Pontificis, cum suis egit Eminentissimus Cardinalis, & Ordinarius Passaviensis, qui in instructione typo datâ circa opera ad lucrandum hoc jubilæum, consequenter fruendum gratis in eo concessis peragenda, & in specie, circa §. *ad hunc effectum*, in sexto dictæ instructionis puncto sic gratiosè disposuit: *Sechstens / ist einem jeden erlaubt / nach seinem Gefallen / einen von dem Ordinario approbirten Beichtvatter / Weltlichen / oder Ordensstands / zu erwählen / welcher ihne von allen / auch schwersten Sünden / ohne Aufnahm / und Vorbehalt / zu absolviren Gewalt hat.*

Ex hac enim dispositione Ordinarii 2429 deducitur, pro Confessariis, quos omnes, & singuli utriusque sexus Christi fideles in dicta diocesi eligere poterant causâ hujus jubilæi deputatos fuisse quoslibet approbatos ab Ordinario 1. sine restrictione ad Ordinarium hujus loci; 2. sine restrictione ad specialem deputationem causâ jubilæi; 3. sine restrictione, excipiendi confessiones in Ecclesiis pro visitatione designatis: sed quoniam non in qualibet diocesi, ut dictum est, tam benignè ab Ordinariis, præsertim in hoc puncto ordinatum est, non eadem pro aliis locis resolutio esse potest. Cæterum stando præcisè in verbis dicti §. *ad hunc effectum*, prout jacet in Brevis Innocentii X. & Clementis XI.

Videtur 1. per ea verba, quos *dictus* 2430 Ordinarius deputaverit, vi concessionis Pontificiæ potuisse illum, pro Confessariis ad dictum effectum eligibilibus deputare quosli-

quoslibet pro confessionibus audiendis aliàs legitimè approbatos, etiam ab aliis; quia non dicitur, quos dictus Ordinarius *approbaverit*, sed *deputaverit*, seu designaverit, delegerit, vel constituerit; nam hæc idem sonant juxta Lexicon Joannis Calvini, V. *designare*: at hoc non importat idem formaliter, ac *approbare pro confessionibus audiendis*, licet in eo, qui ad hoc deputatur, etiam approbatio requiratur. Nam *approbatio*, de qua Trident. sess. 23. c. 15. de reform. est quædam legitima declaratio idoneitatis ad audiendas confessiones, quam Prælati conferunt Sacerdoti subdito. Non enim per approbationem (inquit Bellanus D. 8. de pœnit. d. 7.) confertur ullum jus, vel jurisdicção ad audiendas confessiones; sed solum persona judicatur idonea, cui jurisdicção illa conferatur. Est igitur approbatio, testimonium authenticum, quo approbatus judicatur idoneus, seu aptus, cui jurisdicção, seu munus audiendi confessiones committatur; hoc est, cui à Prælato oves sibi commissæ in ordine ad absolutionem à peccatis subjiciantur. Deinde plures sunt pro animarum cura per Ordinarios approbati, hoc est, per declarationem authenticam idonei declarati, quin sint eo ipso deputati pro tota, vel parte diocesis; hoc enim importat etiam designationem populi, cui beneficium Sacramentale præstare valent jurisdicçãois suæ usu, hoc ipso, quod deputatus sit, quod non contingit solâ approbatione, seu testimonio idoneitatis.

2431 Videtur 2. per ea verba, quos Ordinarius deputaverit *jubilæi hujusmodi causâ*, non exigi. 1. novam approbationem, seu declarationem authenticam de idoneitate Confessoris ad audiendas confessiones eorum, qui vellent absolvi à reservatis, & reliquis in §. *ad hunc effectum* expressis, cum textus non dicat, quos *approbaverit*, sed, quos *deputaverit* jubilæi hujusmodi causâ; *deputari* autem verificari potest etiam in eo, qui jam antehabet authenticam declarationem idoneitatis, præsertim simpliciter; ergo. 2. non exigi certum numerum personarum, nec etiam certam earum qualitatem, ut sint tantum Regulares, vel non Regulares, aut certi tantum Ordinis; cum textus expressè dicat presbyteros *seculares*, vel *regulares cujusvis Ordinis*, 3. hanc deputacionem non exigi, nisi *ad effectum absolutionis à reservatis*. Quare, si Ordinarius

certos solum Regulares, vel seculares presbyteros deputaret, lucraturus jubilæum, consequi potest indulgentias, & peccatorum remissionem, confitendo cuilibet alias approbato, & ad audiendas confessiones deputato (licet non esset ex specialiter deputatis ab Ordinario *hujus jubilæi causâ*) si non indigeret absolutione à peccatis, & pœnis *reservatis*, pro quorum absolutione vi talis jubilæi, specialis facultas conceditur.

Si quæras, an Confessarii ordinarii, 2432 nimirum legitimè approbati, & pro usu dicte approbationis etiam extra jubilæum actu deputati, *in hoc jubilæo, etiam ad effectum absolutionis à reservatis, eligibiles fuerint*, si Ordinarius, vulgato in sua diocesi hoc jubilæo, expressè dixit, *se causâ hujus jubilæi deputare pro Confessariis*, N. N. *expressis solum certis*, v. g. *Confessariis ex tali Ordine, vel expositis in tali Ecclesia*, non nominatis aliis, cateroquin etiam exercentibus munus Confessarii ordinarii in ea diocesi vel aliis Ecclesiis?

Ante resolutionem not. verum esse, quod uterque summus Pontifex, Innocentius X. & Clemens XI. locorum Ordinariis indulserit facultatem, quatuor Ecclesias pro visitatione, & oratione in illis, designandi, in numero dierum præscripto cum impeditis dispensandi, pro certis personis quoad opera, conditiones, modum, & tempus præscribendi, Confessarios jubilæi causâ eligibiles, deputandi, & universim quæque opportuna remedia sibi visa in prædictis omnibus, & singulis adhibendi, non tamen aliter, quàm, quæ spirituali consolationi, ac animarum saluti expedire judicaverint, ut liquet ex §. 1. in Brevi Clementis n. 2394. & §. *Præterea* in n. 2396.

Quare contra illa, quæ certis Religio- 2433 nibus jure suarum legum, à Sede Apostolica confirmatarum ad suam religiosæ perfectionis observantiam præstanda sunt, in operibus præscriptis pro jubilæi consecutione non videtur indulta facultas aliquid ordinandi præscribendo vel exigendo actiones illis contrarias, ac si jubilæum obtinere velint, & obligatione præstandas. Cujus ratio est, quia Pontifex concessione jubilæi non quærit nisi spirituali consolationi, & animarum saluti consulere, libertate conscientie, cateroquin ad certos tantum Confessarios, aut recursum ad Superiores restrictæ facilitando peccatorum confessionem, & absterfis eorum maculis etiam pœnæ

pœnæ reatum per indulgentias extinguendo, ut tantò securius à mundis corde placeatur DEUS, &c. quibus positis:

2434 *Et ad quæstionem in n. 2432. videri, posse probabiliter affirmari; quia quando Pontifex in virtute hujus jubilæi concedit omnibus Christi fidelibus facultatem eligendi Confessarium pro impetranda Sacramentali liberatione à reservatis ex iis, quos Ordinarius deputaverit jubilæi hujusmodi causâ, non intendit excludere Confessarios ordinarios, tanquam essent ineligibiles vi jubilæi, si eos non deputaret Ordinarius; sed solum ampliare, ita, ut præter Ordinarios, etiam alii eligibiles sint, sed quos Ordinarius deputaverit jubilæi hujusmodi causâ; consequenter eorum verborum (& ad hunc effectum illis, ut Confessarios, quos dicitur Ordinarius, jubilæi hujusmodi causâ deputaverit, sibi eligere valeant, concedimus, & indulgemus) sensus sit: & ad hunc effectum (nimirum absolutionis à peccatis, & pœnis reservatis accipiendæ) concedimus, & indulgemus prædictis Christi fidelibus, omnibus & singulis, ut præter ordinarios suos Confessarios, etiam alios, nimirum cæteroquin non ordinarios, eligere sibi valeant, quos dicitur Ordinarius deputaverit jubilæi hujusmodi causâ.*

2435 Ratio hujus expositionis est, quia Pontifex in jubilæis concedens poenitentem libertatem conscientie, seu eligendi Confessarium etiam extraordinarium ad effectum obtinendi absolutionem à reservatis, intendit illi facere meram gratiam, & Pontificiæ charitatis beneficium ad spirituales animæ consolationem, at hoc non contingeret, si eligibilitatem Confessarii cum ejusmodi facultate restringeret ad solos extraordinarios, exclusis Ordinariis, (quorum operâ Fideles pro solatio animæ suæ uti consueverunt) non enim foret gratia, & beneficium, sed onus, negatâ facultate Confessori Ordinario, cogitò relicto tempore tam gratioso accipere alios, & conscientiam aperire aliis, præsertim alterius Ordinis, vel statûs, ad quos frequenter non est confidentia, &c. Deinde, quia si Episcopus deputans Confessarios, nullum de tali Ecclesia Regulari cæteroquin Confessorem ordinarium illorum Regularium deputaret, ut factum esse dicitur, illi, si consequi vellent hunc effectum, de quo loquimur, cogerentur eligere in Confessarium hominem alterius Ordinis, aut etiam statûs non regularis; quod reve-

rà non est opus gratiæ, aut spiritualis consolationis, fortasè nec ædificationis; dicit cogentur, quo non negatur, si hoc permittatur, ut omnino permitti videtur, nec citra causam restringamus hoc singulare beneficium summi Principis Ecclesiastici.

Dices: ergo saltem illi Regulares in hoc jubilæo ad effectum absolvendi à reservatis non erant eligibiles, qui nec deputati sunt ab Ordinario hujus jubilæi causâ, nec sunt Ordinarii Confessores Regularium, ut N. illatum. Nam quando dicimus, deputationem Confessarii eligibilis, faciendam ab Ordinario, intelligendam de Confessariis extraordinariis præter ordinarios, per Confessores ordinarios non intelligimus eos tantum, qui solum sunt Ordinarii Regularium, sed qui sunt Ordinarii, seu deputati ad audiendas confessiones in tali Ecclesia, vel universim cum facultate audiendi omnes undecunque accedentes. Quia per amplissimum hoc beneficium benignæ Matris Ecclesiæ pro libertate conscientie Fidelium non potest præsumi, velle excludi ordinarios Confessarios Ecclesiarum, sed potius ampliari permissione profus maternâ, ut præter illos, etiam non ordinarios cæteroquin, sed extraordinarios, pro hujus jubilæi effectum deputare, & Fideles etiam ex illis unum eligere possint. Hoc enim maximè consentaneum est tali gratiæ ac beneficio, & secus plurimum afferret plus gravaminis, quam spiritualis consolationis, contra intentionem concedentis. Hæc afferenda videbantur in favorem sententiæ, quam n. 2434. diximus, videri posse, probabiliter affirmari; cæterum aliorum judicio resolvendum relinquo.

Ad exponenda igitur ritè verba paragraphi ad hunc effectum, quibus dicitur indulgeri Christi Fidelibus, pro absolutione à reservatis obtinenda eligendi Confessarium ex his, quos dicitur Ordinarius jubilæi hujusmodi causâ in statûs Ecclesiæ deputaverit, not. 1. non contineri præceptum ejusmodi Confessarios in statûs pro visitatione, ac precibus fundendis Ecclesiis deputandis, &c. non extra; tum quia verba illius §. nec sunt præceptiva; tum quia non diriguntur immediate ad Ordinarium, imponendo illi aliquod vinculum conscientie pro Confessariis in tali loco designandis, & consequenter confessione inibi peragenda.

Not. 2. illa verba: quos in statûs Ecclesiæ deputaverit, posse multiplicem intel-

telligentiam habere. 1. ut appellet solum supraillos, quos deputaverit ad audiendas confessiones, *in ipsis Ecclesiis pro visitatione statutis*, seu designatis; & non alibi; 2. quos deputaverit ad audiendas confessiones *in Ecclesiis*, hoc est, piis locis, ad Dei cultum *statutis, & designatis*; Ecclesiæ enim appellatione in favorabilibus includitur omnis locus pius, per c. *Requisisti*, de testament. ibi: *aut aliis locis piis*, & ideo nomine Ecclesiæ, de quo in c. 1. de restitut. in integr. in 6. veniunt loca pia, eisque competit remedium restitutionis in integrum, prout competit ipsi Ecclesiæ, ut resolvit Abbas in c. 1. n. 5. de restit. in integr. in Decretalibus. Tertio, quos deputaverit in Ecclesiis *statutis pro Sacramentorum perceptione*; vel 4. in Ecclesiis *statutis, ac designatis, pro jubilæi celebratione*; nam Ecclesiæ Ordinario subjectæ, cum sint multæ, & sæpe iustis de causis non possunt simul eodem tempore jubilæum inchoare, non gaudent jubilæo, nec dicuntur *jubilæi causâ statuta, vel designata prius*, quam ab Ordinario denominatæ sint, jam hæc, jam illæ, ut in tali Ecclesia, seu loco jubilæum intimitur, ac celebretur; quibus præmissis;

2439 Videtur 3. dicendum, prædicta verba, quos *in statutis Ecclesiis deputaverit*, non esse accipienda in primo sensu, tanquam intelligenda forent *de illis tantum*, quos Ordinarius deputaverit ad confessiones excipiendas solum in illis Ecclesiis, quæ pro ipsarum visitatione *statuta, seu designata* sunt; sed potius in eo, quem diximus secundo, aut tertio aut quarto sensu, ut nimirum sensus sit, illos etiam Confessarios in hoc jubilæo esse eligibiles, quos præter ordinarios deputaverit in statutis, seu denominatis Ecclesiis, & locis, ut ibi solennitas, & devotio celebretur. Ratio hujus expositionis est. 1. quia hunc sensum à nobis positum congruè recipiunt ea verba, citra ullam violentiam, aut improprietatem. 2. quia verba in primo sensu intellecta, important acceptionem strictam, quam recusat dispositio tam favorabilis, qualem continet hoc jubilæum; 3. quòd contineat acceptionem valde onerosam, & in praxi nullatenus subsistentem, aut usurpatam. Non enim est credibile, quòd Religiosi homines, qui solent suas confessiones peragere in cellis, seu conclavibus suorum Confessariorum, vel in Capitulo, volentes fieri participes talis jubilæi, fecerint confessionem in

Tom. V.

Ecclesia. 4. continet expositionem contra communem praxim. Nam etiam in jubilæo tempore Innocentii X. ut testatur Gobat cit. in diplomate, quo jubilæum ab ipso concessum, fuit promulgatum, copia fiebat *omnibus Confessariis* extra urbem Constantiensem degentibus, & approbatis, excipiendi confessiones aspirantium ad gratiam jubilæi, & *sine mentione loci*, in quo deberent fungi hoc officio, sicut & omnibus approbatis (sine itidem mentione loci) Anno 1651. concessit Antistes Frisinganus; & plures alii, id, quod novissimè in hoc jubilæo Clementis XI. sub pari omnino forma cum Brevi Innocentii X. ab ipso concessio, simili amplitudine disposuit eminentissimus Cardinalis, & Ordinarius Passaviensis, ut notavimus n. 2428.

Accedit, quòd nec in *§. ad hunc effectum* 2440 exigatur, *in statutis Ecclesiis confessiones esse audiendas, vel faciendas*; sed tantum faciendas apud ipsos quocunque demum decenti loco, qui deputati sunt pro Ecclesiis statutis; ubi non additur *statutis pro visitatione, vel statutis, ut in ipsis fiat oratio præscripta*; ergo congruè dicitur, quos deputaverit in Ecclesiis *statutis pro celebrando inibi jubilæo*, seu statutis pro his, qui se volunt participes reddere jubilæi per executionem injunctorum operum: sic autem omnes ab Ordinario legitime approbati, rectè dicuntur *deputati in Ecclesiis* hoc sensu *statutis*; ergo. Nec in casu, quo aliter disponent Ordinarii, præsumendum est, illos in alio sensu accipiendos esse, nisi clarè exprimerent, quòd spectato animarum bono expedientius arbitrentur, non esse alios Confessarios, quam à se expressos, hujus jubilæi causâ, eligendos; quòd vix evenire poterit, spectatâ spiritali animarum consolatione, quam Summi Pontifices in hisce favoribus intendunt.

Nec cavere videtur, quòd quidam pu- 2441 tant, primum sensum expressis verbis in *§. ad hunc effectum*, contineri; hoc enim ad summum dici posset, si attendantur verba *pure*, præscindendo, quòd usurpentur *in materia favorabili*; 2. præscindendo ab intentione loquentis; quæ tamen adeo attendi debet, ut, ubi de illa constat, aut merito præsumi potest, non curanda sint verba. Non enim, ut rectè loquitur Clemens III. c. 1. de verb. signif. *debet aliquis verba considerare, sed voluntatem & intentionem; quia intentio non debet verbis deservire, sed* verba

Yyy

verba intentioni: at intentio concedentis jubilæum non est, obstringere ad confessiones faciendas, vel audiendas *intra Ecclesias pro visitatione statutas*, sed solum faciendas illis, quos Ordinarius volentibus lucrari jubilæum pro Confessoribus deputaverit eo tempore, quo in Ecclesiis, seu locis hujusmodi jubilæi devotio, ac solemnitas statutis & determinatis celebratur; quo casu nomine *Ecclesie statuta*, quoad hunc effectum veniunt omnes Ecclesie, & loca pia illius loci, vel Parochie, cui auctoritate Ordinarii promulgatum est jubilæum; nisi secus, & aliter expressè restringat concedens, prout absolutè potest, quod tamen in dubio, stante usu contrario in similibus casibus exercito, præsumi non debet contra naturam dispositionis favorabilis in causa salutis animarum & Religionis, quod fortè ex causa speciali dici possit de casu jubilæi Clementis VIII. cujus mentio superius facta est.

2442

Contra id, quod diximus n. 2399. (in jubilæo anni Sancti à Clemente XI. ad instantiam Episcopi Passaviensis extenso ad hujus Diocesis Ordinarium, post semel deputatas Ecclesias quatuor (quas Pontifex exprimit, *semel tantum deputandas*) potuisse non improbabiler alias deputare, non obstante dictâ clausulâ.) Dices 1. quod hæc assertio sit contra expressam mentem Pontificis dicentis, *semel tantum*, quæ verba *essent otiosa*, si vi clausulæ finalis Jubilæi Clementini, assumptæ ab Authore ad probandum suum assertum (in qua dicitur: *Ordinarius in præmissis omnibus, & singulis arbitrio suo posse ordinare, providere &c.*) posset Ecclesias *semel* deputatas negligere, aliasque deputare: quare hæc finalis clausula referenda est duntaxat ad personas, immediate ante eam specificatas, videlicet ad Moniales, Orphanos &c. Secus ad §§. alios anteriores, exceptis iis, in quibus expressè, aut saltem implicite Pontifex commisit arbitrio Ordinarii dispositionem, prout explicite committit bis, & tertia vice dum agit de monialibus Orphanis &c. Si verò committit implicite, nempe in illis §§. in quibus dicitur: *prout ipsi Ordinario videbitur*. Videatur Gobat tr. 3. de Jubil. c. 50. à n. 499. ad 515. præmittens n. 428. quod Pontifex per particulas, *semel tantum* exigit in Ordinatio constantiam in designatione semel facta. Dices 2. quod generi derogetur per speciem; ergo clausula generalis finalis per præcedentes specificas restringitur,

ut non afficiat §§. specificè clausulatos. Ad 1. arg. 2. Verum esse repetiri utramque clausulam, & non obstante primâ, nihilominus poni secundam; quia Pontifex *omnia & singula præcedentia* subjicit dispositioni ipsius Ordinarii sine ulla restrictione committens hoc ipsius prudenti judicio, consideratis personarum & rerum qualitatibus, &c. atqui inter omnia & singula promissa est etiam *illa clausulata designatio Ecclesiarum*; ergo non obstante, quod semel facta sit, si videbitur Ordinario expediens pro bono animarum, vel omnium in tali loco, vel saltem aliquarum, pro illis poterit designare aliam, à prius designata, Ecclesiam. Quod P. Gobat dicat desiderari constantiam Ordinarium, non obstat dictis; cum non omnis mutatio alicujus designationis factæ, supervenientibus causis gravibus, arguat inconstantiam, quæ non deceat Pastorem animarum; sapientis enim est mutare consilium, ubi graves rationes suadent contrarium, ut manifestum in tot constitutionibus Successorum, etiam Romanæ Ecclesie Pontificum, qui constitutiones suorum Antecessorum vel abrogarunt, vel restrinxerunt, justis causis sic exigentibus. Deinde prorsus negatur, quod *posterior illa clausula* referatur ad §. qui agit solum de Monialibus & Orphanis &c. cum legenti Bullam Pontificiam (cujus verba sufficienter retuli) satis constare possit, etiam alia in reliquis §§. contenta, arbitrio subjici ipsius Ordinarii.

Ad 2. 2. verum esse, quod generi per speciem, & dispositioni generali per specialem posteriorem derogetur, non autem specialis prior est, & illi in eadem scriptura subnectatur generalis, quâ dicitur *omnia & singula præmissa*; nam per hanc expressè denotatur *omnia & singula priora*, quantumvis clausulata si gravis, & justa ratio exigat, per illam subjici dispositioni ejus, cui concedit facultatem disponendi de omnibus, & singulis *præmissis*; & ita sentiunt etiam complures jurisperiti à me super hoc specialiter consulti, tam sæculares, quàm Ecclesiastici; & ratio hujus est; quia prior est solum declarativa necessitatis communis in illis personis, posterior autem universim quoad causas occurrentes ex justa causa committit eorum dispositionem arbitrio Ordinarii.

Præter hæc ad factas objectiones non. 2441 quod objiciens dicat 1. clausulam (*Ecclesie semel tantum deputandas*) fore *otiosam*, si per posteriorem clausulam (*omnia & singula præmissa*).

prædicta) facta esset facultas Ordinarii deputandi *alias Ecclesias*, si prius deputatæ viderentur minus opportunæ ad finem lucrandi jubilæum per injunctas Ecclesiarum visitationes. Sed an hoc bene sequatur? judicent alii. Si quis enim dicat, *committo tibi facultatem, semel tantum in hac materia disponendi*, & subjungat clausulam generalem, *nisi aliter tibi visum fuerit ex justa causa in prædictis disponere*; non bene dicetur, illud *semel tantum*, fore *otiosum*, ubi necessitas; vel justa utilitas id exegerit. Nam ly *semel tantum*; in materia tam favorabili, ut est præsens, de qua agimus, propter sequentem clausulam rectè exponitur, quod *semel tantum, seclusa necessitate, vel justa causa aliud exigente*.

2446 Dicit 2. clausulam memoratam fore *otiosam* si Ordinarius vi clausulæ finalis, seu posterioris (quæ dicitur, *Ordinarium in præmissis omnibus, & singulis posse providere, ac ordinare*) possit Ecclesias, semel deputatas, *negligere*, aliasq; deputare &c. Propositio, quam trado n. 2399. est hæc, quod *vi ejus clausulæ generalis, & finalis, non improbabiler dici possit, Ordinarium causa justa exigente, (non obstante clausula (semel tantum deputandas) alias ab illis antè deputatis, designare posse)* cum per clausulam finalem fiat ei potestas providendi, & ordinandi, in omnibus, & singulis prædictis arbitrio suo, (hoc est) maturo judicio id suadente rebus supervenientibus, ritè perpensis; & opponens infert: ergo possit jam semel deputatas Ecclesias *negligere*. Error hujus illationis, seu sequelæ videtur ex eo natus, quod arguens ly *disponere, ac providere pro arbitrio*, summat pro eo, quod est *ex mero libitu*, quod sine dubio non rectè accipitur; ut constat ex utroque jure: quod quis facere potest *pro libitu*, potest *facere, vel omittere*; secus, quod committitur *alicujus arbitrio*, hoc enim importat libertatem arbitrandi, & *voluntatem ratione regularem*, ut notat Peryra in Elucidar. n. 58. ex Alexand. Scot. V. *Arbitrium*; non igitur *libertatem negligendi*, de qua nemo somniavit. Illa igitur clausula (*semel tantum deputandas*) foret otiosa, si Ordinarius *pro libitu* possit eam deputationem *negligere*; non autem, si causâ superveniente, eâque justâ, & rationabili, voluntate per rationem maturè regulatâ, aliter ordinare.

2447 Dicit 3. per clausulam *specialem* derogari generali, sive hanc præcedat, sive se-

Tom. V.

quatur: quia *generi per speciem derogatur*; ergo clausula posterior generalis non extendit se ad illud punctum, quod habet clausulam specialem; sed punctum de Ecclesiis *semel tantum* deputandis habet clausulam specialem: ergo ad hoc punctum non extendit se clausula generalis committens Ordinarii facultatem disponendi de prædictis, & illam regulam 34. in 6. *generi per speciem derogatur*, habere multas fallentias, ut videri potest apud Peckium in Clement. ad regulas juris Canon. reg. 34. à n. 3. consequenter ex illa sic indefinitè prolata non rectè concludi in casu particulari.

Unde scribentes in ejusmodi regulas, rectè notant cum Henrico Linckio ad tit. 41. de regul. juris circa omnes istas regulas sequentes cautelas observandas esse, primo, jus non esse sumendum ex regula, sed regulam ex jure; supponit enim jus jam constitutum, regula 2. regulam restringi ad suam juris speciem, & sic applicari ad eum casum; ubi omnes circumstantiæ, & qualitates regulæ concurrunt, & si non adsint qualitates juris, ex quo regula desumitur, illam suum officium perdere, & vitari 3. Omnem regulam in jure dici *periculosam* (scilicet quoad congruam applicationem) ut nimirum, si non adsint ejus requisita, illa perdat suum officium; at hoc non præstat arguens. Nam vel assumit eam universaliter? & sic fallit; ut fatentur omnes; vel in casu particulari? & sic arguit à particulari ad particulare, sine medio utriusque communi: quod vitiosum est; ergo.

Sed ut directè & dist. ant. per clausulam specialem derogatur generali si hæc subjiciatur pluribus antè dictis, & apponens posteriorem expressè illam non referat *ad omnia, & singula prædicta*, transeant: *si eam expressè referat ad omnia, & singula prædicta*. N. anteced. nam per hoc satis aperte ostendit, se casum particularem sic statuissè, ut non velit illum procedere, ubi subintrat casus posterior, quem generaliter eximit, ut, si dicat, *nisi aliud Ordinarius judicet*; ex hoc enim fit, quod utraque verificetur, ut non liceat, nisi semel tantum deputare visitandas Ecclesias, secluso scilicet casu, quo pro animarum salute aliud judicaverit Ordinarius; sic enim nec posterior priori, nec ista illi contradicit, ad quod cavendum introducta est illa regula, ut notat Peckius cit. n. 4.

Contra id, quod dixi n. 2400. (*privile. 2448*)
Yyy 2 *gium*

gium Gregorii XIII. ad instantiam P. N. Generalis Everardi, Societati concessum, ne Religiosi Soc. JESU utantur facultatibus directè, vel indirectè Societati concessis, sine facultate Superiorum, non obviare, jubileis universalibus, quò minus illi facultatibus per ea concessis, citra factam à Superioribus licentiam, frui possint) contra hoc, inquam, sic arguebat Theologorum quispiam: si hæc opinio ab Authore fundaretur in clausulis derogatoriis, communiter adjici solitis, nihil opponerem; verum quatenus fundat eam in hoc, quò Constitutio Gregoriana non loquatur de jubileis universalibus, idque colligat ex precibus Everardi initio ejusdem Constitutionis expositis, quæ videntur restrictæ ad gratias aliorum Ordinum, piorum locorum, particularium communitatum, ac personarum, nullâ factâ mentione jubilei universalis, proinde Constitutio Gregoriana procedat de expressis in petitione, ac instantia, oppositum habet.

2449 Opponit. 2. quia etiam secundum Patronum dictæ sententiæ in interpretatione principaliter, ac primò omnium sit spectanda mens dicentis, proinde hic, Gregorii *concedentis privilegium*, hujus autem mens ac intentio *expressa* est, ut Societatis Regularis, ac exemplaris disciplina retineatur, ac conservetur: hinc autem intentioni *non minus repugnat usus liber jubileorum universalium*, quam particularium, imò magis; quia *jubilia universalia* cum favoribus videntur concedi (ut initio cujusvis novi Pontificis, ac tempore necessitatis magnæ Ecclesiæ; uti nostra ætate sæpe vidimus illa indici per orbem Catholicum) è contra rarò particularibus communitatibus.

2450 Opponit. 3. mens P. N. Everardi fuit universalis, quoad conservandam Societatis disciplinæ integritatem, quæ non minus potest labefactari per usum jubilei universalis, independentem à Superiorum licentia, quàm particularis; ergo cum Regularis observantia sit favorabilis toti Religioni, proinde conservat bonum publicum ejusdem, latè est interpretanda Constitutio privilegiativa atque adeo extendenda ad omnes species jubilei.

2451 Opponit. 4. Pontifex in sua Constitutione cit. *S. ne quis autem* &c. ait: quòd modis omnibus velit retineri disciplinam Regularem, nec esse, nec fore unquam suæ, aut Sedis Apostolicæ mentem, ut persona Societa-

ris aliter, quàm cum expressa licentiâ superiorum, uti possint favoribus jubilei quomodocumque concessis hæctenus, aut imposterum concedendis eisi in ejusmodi jubileis fiat mentio expressa, quòd etiam Regulares iisdem frui possint: ex quibus arguens inquit: Voces, (non esse, nec fore unquam, favoribus quomodocumque concessis, aut concedendis, universales sunt) proinde universatè sumenda; ac genericè, cum earum materia sit favorabilis toti ordini.

Opponit. 5. quòd Pater Gobat, in junctura veratissimus, nunquam intellexerit dictam Constit. Gregorianam, esse restrictam; sed intellexerit eam ut universalem, uti constat ex tract. de jubil. à n. 225. imò nec audet definire, an per clausulas derogatorias, in universalibus jubileis expressas, derogetur privato privilegio Societatis.

Ante respons. not. me de industria, loco cit. non usum argumento, desumpto à clausulis derogatoriis ejusmodi jubileorum universalium, quæ directè conceduntur omnibus Christi fidelibus; communiter apponi solitis; quia tales clausulæ non semper adjiciuntur; ut constat ex jubileo Clementis XI. cujus verba retulimus à n. 2394. atque adeo potius conclusionem fundatè in ipso textu privilegii à Gregorio XIII. concessi nostræ Societati, deducendo facultates, quæ directè conceduntur omnibus Christi fidelibus in jubileis universalibus, non comprehendi sub facultatibus, quarum usum (independentem à consensu superiorum) Gregorius negat posse nostris competere. Hujus ulterior ratio est; quia, ut male supponit arguens, ad hoc ut ex assumpto à nobis argumento conclusio firma sit, dictum privilegium non indiget derogatione; cum negetur suppositum, sub eo contineri usum facultatum, quæ in jubileis universalibus conceduntur directè omnibus Christi fidelibus, ut constabit ex sequentibus.

Pro hujus rei expositione not. Gregorius XIII. in sua Constitutione Decret. Romanum Pontificem, ne religiosæ personæ, pro usu gratiarum à Sede Apostolicâ emanatarum, ab instituta sui normæ recedere cogantur, declarationis suæ oraculo, aliisque opportunis remediis diligenter providere. Deinde subjungere, quòd Everardus Mercurianus, Præpositus Generalis Societatis JESU, tam suo, quàm Dilectorum filiorum Societatis hujusmodi nominibus, suæ Sanctitati nuper exposuit, quòd licet

gratia, immunitates, indulgentia, & privilegia aliorum Ordinum Mendicantium, ceterarumque Religionum, & piorum locorum per nonnullos Romanos Pontifices, & præsertim felic. recor. Pium Quintum, prædecessores Gregorii, dictæ Societati fuerint communicata, & concessa; nihilominus aliquando; circa illorum præxim, & usum, seu modum, & formam eisdem utendi (propter instituti ipsius Societatis ab illis prædictis Religionibus diversitatem) dubitari contingat: quibus relatis, & Societati denudò indultis privilegiis, omnium Ordinum, ac piorum locorum concessis, & concedendis juxta instituti rationem, ad submovendam omnem omnino hujusmodi dubitationem, circa dictorum privilegiorum concessionem, his verbis ita statuitur: quod privilegia, immunitates, exemptiones, facultates, concessionem, indulta, indulgentia, remissiones, gratia, & litteræ hujusmodi, nec non & ipsi Societati nominatim, vel ejus Præposito, aut personis, seu locis hæcenus concessa, seu in posterum concedenda, prædictis, & pro tempore existentibus Præposito Generali Societatis hujusmodi concessa esse intelligantur; qui illa per se ipsum, vel alium, seu alios ab eo, vel de ejus commissione, electos, seu eligendos, quibuscunque locis, & personis dictæ Societatis sub ejusdem Societatis obedientia, emissis tribus votis, etiam simplicibus, degentibus (prout magis expediens fuerit) communicare libere, & licite valeat; Nec aliter catera persona dictæ Societatis, prædictis privilegiis, facultatibus, & aliis præmissis, aut aliquo eorum, nisi per Generalem Præpositum, & de ejus beneplacito, aut per alium, seu alios ejus commissione electos, ut præmissum est, uti, aut gaudere possint.

2455 Ex hoc textu; quantum quidem ego colligere possum, & quisque attentè illum considerans deprehendat; habetur, quod P. N. Generalis in sua supplicatione non loquatur de aliis gratiis, immunitatibus, indulgentiis, & privilegiis, quàm quæ Societati concessa sunt, per viam communicationis in privilegiis aliorum ordinum Mendicantium, ceterarumque Religionum & piorum locorum, eò, quòd horum occasione; ac libero usu, propter diversitatem instituti Societatis ab institutis aliarum Religionum contingeret quandoque dubium circa præxim, & usum, seu modum, & formam dictis privilegiis utendi, cum usus, & modus utendi eisdem, qui aliarum Religionum institutis congruit, quandoque non congruat insti-

tuto Societatis propter hujus diversitatem ab illis.

Secundo, si consideremus verba, & 2456 sensum privilegii concessi à Gregorio; seu potius id, quod in ea constitutione ab illo conceditur; æquè clarum erit, textum consideranti, Gregorium non loqui de quibuscunque facultatibus, & gratiis, quibuscunque, & quomòdocunque concessis, & concedendis, sed solum de privilegiis, indulgentiis, remissionibus, gratiis, & litteris, hujusmodi, concessis, & concedendis, & ipsi Societati nominatim (nimirum directè) & indirectè, videlicet per viam communicationis cum aliis personis, & locis prædictis: ac inter prædictas facultates, & gratias, vel personas, & loca, non est jubilæum universale directè concessum omnibus Christi fidelibus; ergo istud sub eò privilegio non comprehenditur. Certum enim est plura privilegia, gratias, & similia, successu temporis esse concessa toti Fidelium cœtiti; seu toti populo Christiano, à quibus videtæ constitutionis Regulares Societatis non excluduntur. V. Constitut. Urbani VIII. in n.

Ad 1. oppositionem in n. 2448. (qua 2457 tenus vult conclusionem n. 2400. à nobis datam non rectè fundari in verbis supplicationis, & desuper datæ à Gregorio specialis concessionis) simpliciter nego arguentis oppositionem, ut constat ex præmissis à n. 2455. Ad 2. in n. 2449: R. illam interpretationis regulam non habere locum, nisi cum verba sunt sensus ambigua; nam ubi lex ipsa clara est, interpretatione non indiget; in dato autem casu verba clarè apèriunt quid sit petitum? ob quem finem petitum? quid concessum? & qualiter in singulos ea descendat? hæc mirum ratione; ut cæteri subditi Societatis JESU prædictis privilegiis &c. non aliter nisi per generalis consensum, uti, & gaudere possint; ubi nota, quòd non dicat nullis; sed prædictis privilegiis &c. quæ autem illa? sed hoc explicatione non eger, cum in n. 2455. ipse textus clarus sit. Hinc dato, quòd in hoc etiam casu (juxta leges, factæ interpretationis) locum habeat ea regula: nimirum principaliter spectandam esse mentem, ac intentionem concedentis; dist. min. sed expressa intentio Concedentis est; ut in Societate regularis disciplina retineatur, & conservetur in usu prædictarum facultatum, de quibus loquitur supplicatio. C. in aliis non expressis. N. min. Pontifex enim in suis rescriptis, & concessi-

tionibus non censetur consentire, nisi in ea, *qua sibi exponuntur* in supplicatione; & ideo expressè concessionem suam iterato limitat ad *pramissa*, ad *prædicta*, ad facultates, personas, & loca, *hujusmodi*, de quibus scilicet in supplicatione ibidem relatà mentio facta est.

2458 Ad 3. oppositionem in n. 2490. N. ma. non enim video, quomodo, vel unde desumat, mentem P. N. Everardi fuisse *universaliam*, cum, ut liquet ex claro textu in n. 2454. Pontifici solum proposuerit difficultatem *circa tenendum in Societate usum*, praxim, modum, & formam gratiarum, immunitatum, indulgentiarum & privilegiorum *aliorum Ordinum Mendicantium, cæterarumque Religionum, & piorum locorum*, quæ etiam Societati per viam communicationis concessa sunt per antecessores Gregorii; sed gratiæ, immunitates, indulgentiæ, & privilegia concessa aliis *Ordinibus Mendicantium, cæterisque Religionibus, & piis locis*, nullatenus denotant *universalitatem* relatè ad omnes gratias, immunitates, indulgentias, & privilegia concessa, & concedenda *cuiuscunque alteri*, qui non continetur sub vocibus eorum ibi specificè expressorum: ergo citra fundamentum dicitur, etiam jubilæa concessa, vel concedenda toti populo Christiano, seu omnibus Christi fidelibus, comprehendendi sub ea Gregorii dispositione, veritate Regularibus Societatis usum earum gratiarum, immunitatum, indulgentiarum, & privilegiorum, quæ concessa sunt, & concedentur *aliis Religionibus, & piis locis*.

2459 Ad 4. oppositionem R. quod si opponens textum Gregorianæ Constitutionis ex §. *Ne quis autem*, sincerè, ac nullo verbo prætermisso retulisset, in eodem textu solutionem suæ oppositionis apertè vidisset. Textus in cit. §. *Ne quis autem*, sic habet: Ne quis autem Apostolicorum indultorum *prætextu* regulari, ac extraplarem instituti prædictæ Societatis disciplinam, quam modis omnibus retineri, & conservari volumus, dissolvere, aut relaxare præsumat; non esse nec fore unquam mentis nostræ, aut sedis Apostolicæ, ut personæ Societatis absque expressâ Superiorum ejusdem Societatis licentiâ, utantur facultatibus, *quæ in jubilæis, Bullis cruciatæ, Confessionalibus, aut aliis quibusvis Apostolicis indultis sive communitatibus sive privatis personis, sive piis locis, aut quomodocunque aliter hæcenus concessæ sunt, aut in posterum concedentur*, etiam si in illis expressè indul-

geatur, ut omnes Regulares, etiam Mendicantes hujusmodi facultatibus uti possint. Ex hoc enim apparet Pontificem loqui, de jubilæis, Bullis cruciatæ, & aliis Apostolicis indultis, quomodocunque concessis, & concedendis, *non cuiuscunque, aut quibuscunque, sed Communitatibus, vel personis privatis, aut piis locis*, quæ verba oppositor in suo argumento prætermisit, non bene; cum per ea sermo de jubilæis &c. restringatur ad ea tantum, quæ concessa sunt *prædictis*, ut sæpe jam notavimus in præcedentibus, nullibi enim dicit generaliter, *concessis quibuscunque*.

Ad 5. oppositionem in n. 2452. de sumptam ex P. Gobat R. quæ ex illo allata sunt, non præjudicare dictis; constat virtum illum in Moralibus fuisse veritissimum; sed non constat, quibus ille casus motus abstinerit à dicenda sua sententia in hac quæstione. Mihi dubium non est, illum potuisse sapienter omnino, ac petquam eruditè dicere mentem suam: cur non dixerit? divinare non prodest; nec ego hæc aliter dicta velim, quàm quantum ex ipso textu memorati Privilegii legitime sequitur.

Quod verò ab Arguente dicitur in n. 2449. intentioni conservandæ regularis disciplinæ in hac Religione usum liberam privilegiorum *universalium* non minus, imò magis *repugnare*, quàm *particularium*, ego tam fidenter non auderem asserere; sed quidquid sit de hoc, ratio ex qua procedit falsa est; nam etsi jubilæa *particularia* particularibus Religionibus *raro* concedantur (universalia verò *sæpius*, utpote initio cuiusque novi Pontificis, & causâ gravium Ecclesiæ necessitatum) illa tamen, *cum perpetua sint*, & quovis anno recurrant; universalia verò non nisi temporanea, & ad dies paucos, nec quovis anno, non potest *ex vero* dici, hæc propter *frequentiam* suam magis, quàm illa repugnare intentioni conservandæ Regulari disciplinæ.

Deinde not. ad hominem, quod idem, 2449. qui hæc opponit contra jubilæa universalia, dicat, ut notamus n. per vocem *jubilæum* non importari nisi plenarias indulgentias, seu, quod formalissimè idem est, plenitudinem tollendi reatum poenæ propter peccata debita; non autem, favores alios: quo annotato, quæro, quando Pontifex in §. *ne quis autem*. dicit non esse suæ mentis, quod Regulares Societatis absque expressâ Superiorum licentiâ utantur *facultatibus*, qua

quæ in jubilais sive communitatibus, sive privatis personis, sive piis locis quomodo- cunque concedantur &c. an loquatur de sola facultate lucrandi plenarias indulgentias, vel liberandi animam ex purgatorio, aut applicandi per modum suffragii defunctis fidelibus? vel etiam de aliis facultatibus, distinctis à priore facultate lucrandi indulgentiarum? primum vix dici potest; quis enim dicit, quod repugnet regulari disciplina Societatis, quod ejus Religiosi sine Superiorum licentia possint lucrari indulgentias plenarias pro delendo reatu poenæ pro peccatis debita: ergo necesse est, quod *jubilæum* simpliciter prolatum (prout Pontifex in dicto §. usurpat vocem *jubilæum*, sine addito) importet alias facultates, ac diversas à facultate lucrandi indulgentias, at hoc iste Theologus non admittit; ergo admittere debet, ibi prohiberi solum usum liberum indulgentiarum; quod non bene dicitur.

2463. Adn. 1352. cum loc. cit. expressè tenemus, etiam in Confessore Regulari necessariam esse approbationem ordinarii loci, in quo fit confessio, quæstio fieri potest, an sufficiat approbatio *tacita*, quam aliqui vocant *concessionem jurisdictionis*, in eo sitam, quod loci Ordinarius Confessori à se prius non approbato subjiciat suas oves in ordine ad forum Sacramenti poenitentia, pro resolut. Not. quod aliqui dicant, dari approbationem duplicis generis; *expressam* (nimirum sumptam pro judicio authentico de aptitudine personæ pro excipiendis confessionibus) & *tacitam*, acceptam pro concessione jurisdictionis, qua intelligitur illa suarum ovium subiectio. Et quoniam etiam nos diximus in n. 1352. quod approbatio, præter authenticum judicium idoneitatis, hoc importet, quod Episcopus subjiciat Confessori oves sibi concreditas, quo insinuatur, à nobis etiam admitti dictam approbationis divisionem, contra hanc divisionem approbationis quidam hæc argumenta opposuit, dicens: 1. hæc distinctio approbationis caret omni fundamento; nam approbationem penitus distingui à jurisdictione, est doctrina Tridentini, quod Sess. 14. c. 7. & Sess. 23. c. 15. de reform. statuit, *ut de distinctis*; nullusque Authorum, quantum mihi constat, & videre est passim apud Theologos, meminit illius, sed expressè Gaspar, Hurtad. de poenit. D. 40. difficult. 16. ait, eam distingui à concessione jurisdictionis; atqui consensus Ordini-

narii, quo approbando Regulari (dum in ejus Diocesi prius non approbatus audit Confessiones) subjicit pro foro Sacramenti oves sibi concreditas, est concessio jurisdictionis in easdem oves; ergo approbatio Regularis est distincta à consensu Ordinarii, quo approbando Regulari &c. subjicit pro foro Sacramenti oves sibi concreditas.

Secundò, & suo quidem judicio evidenter: Clementina *Superna Magni*, edita à Clemente X. declarat *approbationem* in consensu etiam Regularibus necessariam esse à diocesano loci confessionis (nisi fortè excipiamus Parochum, aliumque similem curatum in aliena Diocesi audientem solum Parochianum: Illsung tr. 6. n. 178) in quo sensu inter DD. controvertebatur, à quo Ordinario, nempe an loci confessionis, vel poenitentis, vel Confessarii, vel alicujus ex his tribus sit ad mentem Tridentini obtinenda? sed omnes Doctores in hac controversia ad mentem Tridentini intelligunt per approbationem judicium authenticum de idoneitate Confessarii; ergo Clementina citata in hac controversia, declarans ad mentem Tridentini, esse etiam Regularibus necessariam approbationem à Diocesano loci confessionis, intelligit per *approbationem* judicium authenticum de idoneitate Confessarii.

Ad hæc argumenta *æ. divisionem*, seu distinctionem approbationis *in expressam* (quæ dicat authenticum judicium idoneitatis personæ ad munus Confessarii) & *tacitam* (sitam in actu voluntatis, quo Episcopus alicui prius non approbato subjicit suas oves ad audiendas earum confessiones) expressè tradi à Gobat in Theol. Experiment. tr. 7. n. 43. & 44. & n. 50. hanc approbationem tacitam sufficere in omni sententia prout aperre constat ex dictis lib. 1. decretal. à n. 2816. & hanc ipsam *tacitam approbationem*, non tantum à Gobat loc. cit. sed etiam à P. Illsung in Theol. pract. tr. 6. D. 6. q. 6. a. 2. §. 1. n. 2. à n. 181. (cujus opus à Revisoribus Soc. Romæ approbatum est) *non distingui à jurisdictione*, quam nos dicimus esse potius applicationem potestatis in presbyteris acceptæ, ad hoc, ut eam in tales subditos exercere valeat; ut pluribus ostendimus cit. l. 1. à n. 2816. *his addi*, quo prænot.

Ad 1. *æ.* immerito ab hoc Doctore dici, *datam divisionem* carere omni fundamento; cum nullus prudenter dicere possit, quod

quod Ordinarius, qui alicui Regulari, prius non approbato, dicit (*quicumque ex meis Divesanis tibi confiteri voluerit, si vis, audi confitentem*) non approbet eum tacite, hoc est, non censcat dignum hac commissione, nisi eum velis arguere temeritatis. Quod autem dicit, nullum Authorem hujus distinctionis meminisse, in contrario jam ostensum est; neque argumentum desumptum ex Hurrado aliud probat, quàm *consensum Episcopi*, quo aliàs non approbato subjicit suas oves, ab illo *dici concessionem jurisdictionis*. Verùm hanc *concessionem* distingui ab *approbatione tacita*, negat Gobat, negat Illung, & alii. Nec juvat id, quod assumit ex Tridentino volens hoc loqui sess. 14. c. 7. & sess. 23. c. 15. de reform. de *approbatione & jurisdictione*, tanquam de *distinctis*, atque adeo illam ab hac penitus distingui.

2467 Sess. 14. c. 7. sic loquitur; *quoniam igitur natura, & ratio iudicii illud exposcit, ut sententia in subditos duntaxat feratur, persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse Synodus hac confirmat, nullius momenti absolutionem eam esse debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet jurisdictionem.* Sess. 23. c. 15. sic: *Quamvis Presbyteri in sua ordinatione à peccatis absolvendi potestatem accipiant, decernit tamen Sancta Synodus, nullum, etiam Regularem posse confessiones secularium, etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat, privilegiis, & consuetudine quacumque, etiam immemorabili, non obstantibus.*

2468 Ex primo textu solum deducitur, quod Sacerdotes, non obstante potestate absolvendi à peccatis, acceptâ in ordinatione suâ, invalidè absolvant extra mortis articulum, si sententiam ferant in eum, *in quem non habent jurisdictionem*, seu, *in non Subditum*; quo satis clarè insinuat, hic *jurisdictionem* accipi pro eo, quod alicui ab Innoc. X. in examine approbandi subiciantur oves sibi concredite in ordine ad Sacramentum poenitentiae; atq; adeo *jurisdictionem* sic acceptam *distingui à potestate absolvendi accepta in ordinatione Presbyterii*, & hanc etiam distingui ab *approbatione tam expressâ, quàm tacitâ*, quod ultro conceditur; sed arguens probare debet *jurisdictionem* (quam distinguimus à potestate absolvendi acceptâ in ordinatione

Presbyterii) *penitus distingui etiam ab approbatione tacitâ*; id quod nullatenus præstat, hoc duplici argumento. Quarè

Ad 1. dico Tridentinum hoc loc. cit. loqui de *approbatione, & potestate absolvendi accepta in Sacramento Ordinis*, tanquam de penitus distinctis; non autem de *approbatione, & jurisdictione*, cum hac imponit approbationem tacitam juxta Gobat, & Illung cit. sup. n. 2466. Ad 2. in n. 2464. & demus totum, quod Clementina cit. petat *approbationem* in eo sensu, in quo illam petit Tridentinum dist. min. sed Tridentinum (cum ceteris Doctoribus) per *approbationem* intelligit *iudicium authenticum* de idoneitate Confessarii, *expressum vel tacitum*. C. *semper expressum* N. sed quid ex hoc inferit? nam per Gobat, & Illung cit. *illa jurisdictio* (quam distinguunt A. A. à potestate absolvendi acceptâ in Sacramento Ordinis) *est approbatio tacita*; quomodo ergo ex vero dici potest, ab hoc Doctore, sine omni fundamento, nullo Theologorum suffragante, *distingui approbationem in expressam, & tacitam*; & illam penitus *distingui à jurisdictione*? sed de hoc latè.

Ad n. 1464. & 1466. contra id, quod loc. cit. à me dictum est, in casu quo Pontifex concedit *jubilæum*, per hanc vocem, præter indulgentias plenarias, importari etiam alios favores in jubilæis communiter annexos, (puta facultatem eligendi Confessarium, qui absolvat à reservatis &c. citato pro hac sententia P. Suarez, cum Castropal. p. 4. tr. 24. D. unica, p. 12. n. 5. & Gobat de jubilæo c. 1.) contra hoc, inquam, opponitur 1. quod ipse Gobat postmodum, agnoscens, ejus insolentiam, in eodem tractatu edit. ult. c. 48. illam revocet, dum à n. 358. scribit, nunc esse sibi prope modum certum, *jubilæum*, simpliciter prolatum, nullos habere favores, præter indulgentiam plenariam; in quam rem plura testimonia Romanorum, idem sententium, adducit; sufficit hic meminisse Card. Lugo, qui coram Innoc. X. in examine Episcoporum dixit, malè quosdam Confessarios anni Jubilati. 1650. abique alio Privilegio absolvisse à casibus Papalibus, &c. non enim habebant auctoritatem id faciendi, ex vi Jubilati anni sancti; quam censuram, si Pontifex præter censuram set illegitimam, debuisset in re tanti momenti, præsertim coram iis, qui pro Episcopatu examinabantur, corrigere. Deim.

2471 Deinde citatus Gobat n. 364. in Appendice proponit authenticam declarationem Clementis X. cujus titulus est iste: *Notificatio gratiarum, & Declarationum factarum à SSmo Domino nostro Papa Clemente X. occasione presentis jubilæi Anni Sancti*: postea sequitur per extensum declaratio. Ad hanc cit. Gobat Litt. ee scribit, valdè reflexè observandam esse copulativam &, expressam in titulo, *palmarius enim error*, inquit, *foret, si quis existimaret omnia in hoc Cardinalitio scripto habere vim declarationis; sed maxima ex parte constituere novum jus, seu potius esse imperitivum aliquarum gratiarum, quæ revera ne implicite quidem continebantur in Bulla pro anno sancto, siquidem dictio etiam, quæ Cardinalis utitur Lit. B. includit species diversas, ab antè expressis, per Barbof. in tract. de Dictionibus. 113. n. 15. sed ante lit. B. exprimitur sub Lit. A. venturos Romam ad annum sanctum, consecutores plenissimum Jubilæum, ergo jubilæum plenissimum, ac universale sub Lit. A. expressum, simpliciterque prolatum, nec implicite continet species expressas sub Lit. B. ac deinceps exprimit favores eligendi Confessarium, qui absolvat à reservatis, censuris, etiam Bullæ cæna Domini, vota commutat, &c. nullâ factâ mentione compositionis, super bonis incertis, ablatiis &c. ergo hi, & similes favores nec implicite continentur in voce jubilæum simpliciter prolata juxta Pontificium oraculum, scripto Cardinalitio comprehensum.*

2472 Ante responsionem not. me in n. 1463. & seq. nihil aliud dicere, quàm quòd juxta citatos ibidem DD. *jubilæum* ab indulgentiis distinguatur in eo, quòd illud, præter indulgentias, importet communiter alios etiam favores & facultates illis concessas, quibus indulgetur, ut sunt facultas eligendi Confessarium, qui à reservatis absolvat, commutandi vota &c. quibus plura addit Castropalaus à nobis relatus n. 1466. nisi vocis illius significatio expressè limitetur à concedente, vel stylo curiæ communi, & per Sedem Apostolicam probato. Idem aliquando docuit, & tradidit Gobat; licet postea retractaverit, longè tamen pluribus in sententia affirmante persistentibus, ut diximus, n.

2473 Fundamenta porrò, quibus Gobat per motus à prima sua mente recessit, & negativam amplexus, retulimus à n. cum eorundem solutione, quibus etsi negare non

Tom. V.

velim probabilitatem, certitudinem tamen etiam solùm moralem in illis non reperio. Videamus nunc, quæ Doctor alius in præmissis à n. 2470. afferat ad ostendendum, quòd vox *jubilæum* ex communi usurpatione non plus importet, quàm indulgentias plenarias. Ad murandam sententiam, quæ affirmat plus importari per eam vocem simpliciter prolata, me non movet, quòd P. Gobat opinionem suam mutaverit. Primum argumentum in n. 2470. desumptum ex Cardin. de Lugo non probat intentum. 1. quia casus ibi non est de jubilæo simpliciter prolato; sed de jubilæo anni sancti. 2. Cardinalis non dixit tibi: *per jubilæum concedi solùm indulgentias, & nullos alios favores*; sed tantùm facultatem absolvendi à casibus *Papalibus*, & quidem in jubilæo non generaliter sumpto, sed specificè *anni sancti*, eo anno, nimirum 1650. à concedente limitato in eo puncto; quòd in jubilæis anni sancti sæpius factum est, ut subinde negentur, quæ liberaliter concessa sunt in jubilæis extra annum sanctum, & plura etiam in illis concedantur, quæ in jubilæis generaliter acceptis non indulgentur, ut manifestum est ex novissimo jubilæo Clementis XI. de quo n. 2394.

Igitur si hanc primam impugnationem 2474 reducamus in compendium, hoc sonat: *in jubilæo anni sancti 1650. non fuit concessum privilegium absolvendi à casibus Papalibus*; ergo jubilæum generaliter, seu simpliciter prolatum non importat ullos alios favores, aut facultates absolvendi, sed tantùm indulgentias. An autem hoc argumentum rectè concludat? judicet prudens Lector. Certè non rectè argueret dicens: *in jubilæo anni sancti non conceditur facultas extra Romam lucrandi indulgentias plenarias in festivitibus certorum Sanctorum concessas, nec utendi aliis facultatibus, intuitu earum indultis*; ergo nec in aliis jubilæis extra annum Sanctum indultis; certè, non bene. Accedit, quòd negans in aliquo casu facultatem ad certam speciem actuum, non neget omnem facultatem.

Ad 2. in n. 2471. R. ex illo prout jacet, 2475 nihil aliud concludi, quàm in jubilæo anni Sancti sub Clemente X. sub favoribus, præter indulgentias ibi expressis nullam fieri mentionem compositionis super bonis incertis, ablatiis &c. at hoc non obstante consequentiam tamen (quæ ponitur ad finem illius argumenti n. 2471.) negabit Castropalaus, quem dixi.

Zzz

xifen.

xi sentire oppositum; Cæterum ꝑ. argumentum non inferre ex discursu præmissis, quod probandum susceperat; id enim, quod inferre contra meum assertum deberet, est: ergo voce *jubilæum* simpliciter prolata nulli favores, & facultates importantur præter solas indulgentias; nam id, quod oppugnat, est: voce *jubilæum* simpliciter prolata, præter indulgentias plenarias importantur etiam communiter alii favores, nimirum obvolvendi à reservatis, & commutandi vota; quamvis Castropalaus etiam addat facultatem componendi super bonis incertis: arguens autem solum probat ex illo Pontificio oraculo non contineri in *jubilæo* Clementis X. etiam implicitè eam particularem facultatem componendi super incertis: quod non est ad intentum, quod nullum favorem, nisi indulgentiarum significet.

2476 Nihil igitur ad intentum faciunt hæc duo argumenta, quæ à n. 2470. opposita sunt; nihil etiam, quod Gobat mutaverit suam opinionem; per hoc enim non evertitur, quod alii gravibus rationibus persuasi tradunt, & tradiderunt; nec etiam id, quod ipse Gobat de *jubilæo* c. 1. n. 2. dixit, se non legisse Bullam, in qua Pontifex dicat, *se concedere jubilæum, & non simul concedat, saltem tacitè facultates de quibus hic n. 2475.* exceptâ Bulla antiquissima Alexandri III. de *jubilæo* Compostellano, in qua non datur facultas commutandi vota; hoc enim stare potest, esto Gobat deinde senserit aliud; cum ejus argumenta contrarium efficaciter non evincant, & non obstant illius recessu alii in affirmativa persistent.

2477 Sic Antonius Noctinor. in summa Dianæ. V. *Jubilæum*. 1. *jubilæum*, inquit, est indultum Pontificis, ad excitandam fidelium devotionem, emanare solitum, indulgentiam plenariam, & magna privilegia, certa opera in Brevi præscripta præstantibus concedens; sic Lezana apud Gobat cit. n. 3. *jubilæum*, ait, est indulgentia plenaria, à summo Pontifice concessa visitantibus certas Ecclesias, ac certa pia opera facientibus, cum facultatibus circa absolutionem à casibus reservatis, censuris, & commutationem in votis. Sic Suarez D. 50. sect. 4. n. 8. apud eund. loc. cit. ad rationem *jubilæi*, dicit, *instructa, & adæquata significatione* hujus vocis *jubilæum* in rigore comprehendi plenariam indulgentiam, cum facultatibus circa absolutionem à casibus reservatis, censuris, & commutationem in votis. Accedit, quod communis usus, & acceptatio vocis non pendeat à pri-

vato sensu; & complures testentur (inter quos Sanctarellus, Castropalaus, Lezana, & alii citati à Gobat n. 4. & 5.) dictam *jubilæi* definitionem, esse desumptam ex *communium Doctorum doctrina*; & favores illos, esse non exprimantur, in *jubilæi* concessione comprehendi.

Instabis cum eodem Doctore, si ex voce *jubilæum*, simpliciter, & absolute prolata, id est, præscindendo à speciebus *Jubilæi anni Sancti*, seu Romani, Compostellani, & *extraordinarii*, favores communiter annexi inferri legitimè possent in *jubilæis* extra tempora ordinaria concessis, aut concedendis, esto in his Pontifex non exprimeret dictos favores, sed simpliciter diceret *concedo jubilæum*, vel inferrentur ex hac voce complexa, *jubilæum extraordinarium*, vel ex illa præscindente non hoc secundum; aliàs id etiam haberet *jubilæum* anni Sancti; sed hos non habet *jubilæum anni Sancti*: ergo Non etiam primum? quia sic vox *jubilæum* non ferretur simpliciter, & absolute, sed specificè, seu cum restrictione ad speciem *jubilæi extraordinarii*? sed nec hoc dici non potest; quia, cum Romanum sit antiquius, & notius, ac ordinarium, et eo regulanda sunt *jubilæa* nova, & extra tempora ordinaria concessa, cum primum in unoquoque genere sit exemplar cæterorum. Ex hoc autem habetur, bene argui ex Cardin. de Lugo, & authentica declaratione Clem. X. neque esse arguendum à restricto ad non restrictum; sed à restricto ad restrictum, seu à specie ad speciem, cum non minus *extraordinarium* sit species *jubilæi*, quam *anni Sancti*. Deinde sit meum argumentum, inquit arguens, à restricto ad non restrictum? an non optimè juxta Dialecticam concluditur à restricto ad non restrictum? estque verissimum, quod ita, & quidem tam affirmativè, quam negativè, sed non vicissim: v. g. *est homo sapiens, ergo est homo*, item, *non omnis homo sapiens docet; ergo non omnis homo docet*, ergo etiam, si de *jubilæo* restricto negantur favores communiter annexi, bene etiam negantur de *jubilæo* non restricto; sic ille.

ꝑ. favores, quos diximus communiter annexos *jubilæo*, simpliciter prolato, si non limitetur à concedente, inferri ex *jubilæo* præscindente ab eo, quod concedatur hoc vel illo tempore, huic, vel illi loco, atque adeo ex ipso significato vocis simpliciter prolata. Ad prob. in contrarium, qua inferitur: ergo hoc ipso etiam iidem favores importantur

in jubileo anni Sancti. R. cum pluribus id concedi, nisi à concedente significatum illius vocis expressè limitetur. Probationes allatæ, quòd dicti favores non veniant *in jubileo anni sancti*, nihil aliud evincunt, quàm in iis casibus, qui afferuntur non esse sermonem de favoribus communiter annexis, vel factam esse pro tali casu limitationem à Concedente. Exceptio enim facultatis quoad commutationem votorum, nullibi legitur facta in jubileo, nisi sub Alexandro III. ut notavimus n. 2476. Quod assertur ex Cardin. de Lugo loquitur pariter de exceptione *particulari* facultatis absolvendi à *casibus Papalibus*, facta in præsentia ipsius Innocentii X. cujus silentium ad illud Cardinalis responsum fuit tacita declaratio, & approbatio factæ exceptionis in illo jubileo anni 1650. non autem *cujuslibet* jubilai Romani. Quod dicitur de jubileo Clementis X. pariter continet solum exceptionem *unius favoris*, nempe facultatis componendi super incertis: quem non omnes numerant inter favores *jubilæo* simpliciter prolato comprehensos. Non igitur quidquam probatur factis argumentis contra hanc propositionem: *jubilæum simpliciter prolatum, præter indulgentias plenarias, importat etiam alios favores (nisi expressè limitetur à Concedente, vel recepto, & approbato Stylo Curie)* nec enim vi ullius instantiæ ex allatis legitime sequitur: quòd *jubilæum simpliciter prolatum* nullum importat favorem, nisi indulgentias plenarias, quod tamen arguenti præstandum erat.

2480 Altera pars argumenti in n. 2478. assumit, quod nemo affirmantium dicit. Quando enim quæritur, qui sint illi favores quos importat *jubilæum simpliciter prolatum*? & respondetur, quòd sint illi, qui communiter conceduntur in jubilaïs concedi solitis extra consueta & ordinaria tempora (qualia sunt *annus centesimus*, postea *quinquagesimus*, nunc *vigésimus quintus*) non accipimus hoc jubilaüm, ut aliquam speciem jubilai, in quantum *extraordinarium* est, & ratione temporis oppositum jubileo *anni sancti*, sed solum secundum quod ejusmodi jubilaëa extra ordinaria tempora concedi solita regulariter plus indulgent, quàm solam indulgentiam plenariam, & ultra hanc, etiam facultatem absolvendi à reservatis, censuris, & commutandi vota; & *hos* favores dicimus importari per vocem *jubilæum* simpliciter pro-

Tom. V.

latum nisi à Concedente in aliquo restringatur; unde quòd jubilaüm *anni Sancti* habeat tempus *ordinarium*, quo conceditur in recurso talis temporis; alia non habeant tempus *ordinarium* ac definitum pro sui concessione, sed indulgeantur pro diversitate circumstantiarum, id suadentium, non diversificat *specie* dicta jubilaëa, ut male supponit arguens in ratione communi *jubilæi*.

Quia tamen in hac secunda parte sui ar. 2481 gumenti videtur magnam vim ponere, etiam ad illud R. 1. dicit argumentum ex jubilaëo anni Sancti, de quo Card. Lugo sup. n. & altero Clementis X. de quo Gobat in n. desumptum non esse à termino restricto ad non restrictum, sed à restricto ad restrictum, seu à specie ad speciem. Hoc autem immeritò dicit, si attendatur propter quem finem illa duo jubilaëa producat; probandum illi erat quòd vox *jubilæum* simpliciter prolata, *nullos favores* importet præter indulgentias plenarias, ubi à concedente in aliquo non restringitur; & ad hoc probandum assumit illud duplex jubilaüm *anni sancti*, & arguit: primum illud anni sancti jubilaüm fuit limitatum, ut non comprehenderet casus Papales, secundum, ut non comprehenderet facultatem componendi super bonis incertis: igitur ut contradicat meæ propositioni, inferre debet: ergo *vox jubilæum simpliciter prolata præter indulgentias plenarias non importat alios favores*; sed per ipsum jubilaüm anni sancti est *species*; jubilaüm simpliciter prolatum, juxta eundem est *genus*; ergo argumentum non fit à specie ad speciem, sed à specie ad genus, seu à termino contracto ad non contractum.

Quod verò deinde subjungit in eod. n. 2482 ibi: *sic meum argumentum à termino restricto ad restrictum &c.* meo tenui judicio, planè non obtinet. Primo enim, si dicit se argumentari à *specie ad speciem*, nimirum à jubilaëo *ordinario*, ad *extraordinarium*, quæro, an arguat ab uno ad alterum ex *predicato communi utrique* (qualiter fieret, si dicerem: *homo secundum quod est animal potest sentire; ergo etiam equus, secundum quod est animal, potest sentire*) vel ab unius differentia specifica ad alteram? si hoc secundum? manifestum est, ineptum esse argumentum; si primum? deberet sic arguere jubilaüm *ordinarium* (in quantum est jubilaüm, in communi sua usurpatione non limitatum à Concedente).

222 2

non

non importat illos favores communiter indultos; ergo etiam jubileum *extraordinarium* (in quantum est jubileum in communi sua usurpatione, non limitatum à concedente) non importat ullos favores communiter indultos; si autem argumentum sic sonaret, rectè quidem argueretur à specie ad speciem *sub ratione communi utriusque*, sed tum negatur antecedens; & id non probatur per illas duas instantias *ex jubileo anni Sancti*, cum (ut ipse fatetur) in utroque facta sit aliqua exceptio.

2483 Opponit deinde contra id, quod dixi à termino restricto ad non restrictum, non rectè argui, ut in casu: *est homo pius, ergo est homo; Petrus est mortuus, ergo Petrus est*; Opponit, inquam, optimè, juxta Dialecticam concludi à restricto ad non restrictum tam affirmativè, quam negativè; sed non vicissim: probat dicendo: rectè arguitur: *est homo sapiens, ergo est homo*: & non *omnis homo sapiens docet, ergo non omnis homo docet*; hæc est mirabilis probatio. Sed negando ant. ad probat. *est* in exemplis allatis nihil assumi, quod probandum est. Nam terminus *homo* in sua significatione per terminum *sapiens* non restringitur, sed potius extenditur; idem est in altero negativo, quia per *ly non docet*, non restringitur significatum *hominis sapientis*; unde nec nos dicimus, *jubileum simpliciter prolatum* in sua significatione restringi, quando contrahitur, per *ly anni sancti*, vel *extraordinarii*, species enim non restringit formale significatum generis; id, quod dicimus in præcedentibus *de restrictione vocis, jubileum simpliciter prolata*, procedit solum *de restrictione, quam exprimit utens voce jubileum*, & indicans, se non uti ea voce in hoc, vel illo casu, *quoad totam ejus significationem*, quam alioquin in communi usurpatione habet, cujus exempla innumera sunt in sacris Canonibus. Quare in factis argumentis, negatur, ullum ex illis esse à termino restricto ad non restrictum; cum nullus terminus jubileo appositus diminuat significationem alterius, cui apponitur, quod tamen propriè est restrictionis.

2484 Ad n. 2547. Contra assertionem hoc num. traditam opponitur decretum Innocentii XI. *Delata sapius*, ubi sub finem §. *Indulgentias porro*. Sic habetur: *Indulgentias porro Stationum Urbis, quæ à Romanis Pontificibus singulari quodam beneficio, vel communicatae sunt, vel communicabuntur interdum aliquibus locis, ordinibus, aut personis, die-*

bus tantum stationum in missali Romano deservire suffragari posse, declarar; semel autem dumtaxat in die plenariam indulgentiam, in certis dies Ecclesiam visitantibus concessam, vel aliud pium opus peragentibus lucriferi. Sed *est*. quod hoc decretum nihil faciat contra doctrinam n. 1547. à nobis traditam. 1. quia non dicit, *nullas indulgentias sapius posse lucriferi, sed tantum nullas indulgentias plenarias concessas in die stationum* visitantibus Ecclesiam, vel aliud pium opus peragentibus; cum quod sit. 1. etiam in die stationum indulgentias *non plenarias* posse repetitis operibus sapius lucriferi. 2. etiam indulgentias plenarias, si non sint concessæ *pro diebus Stationum*. Non igitur obiciens hunc textum ex cit. §. legitime concludit: *nullas indulgentias sapius posse lucriferi, etiam repetitis operibus præscriptis* intra tempus, quo durant indulgentiæ. Quia vero sapius occurrunt plures dubitationes post hoc Decretum circa varias indulgentias, quas quandoque à nonnullis, præsertim Regularibus publicari contingit, visum est opportunum hoc loco referre ipsa verba Decreti, quod sic habet:

Decretum Innocentii XI.

Delata sapius fuere ad Sacram Congregationem, Indulgentiis, sacræque Reliquiis præpositam, indulgentiæ quædam *confictæ, & omnino falsæ*, quæ per diversas Christiani Orbis partes circumferuntur; aliæ verò examinandæ, quæ adhibito studio inventæ sunt, vel *apocryphæ*, vel à Romanis Pontificibus *revocatae, vel nullæ*; quod datum eis tempus præterisset, quarum quidem plurimæ, cum non facilem cognitionem habeant, Christi fideles, harum rerum minus peritos, fallunt; qui spe indulgentiæ remissionisque peccatorum suorum consequendæ frustrantur. Quam ob rem eadem Sacra Congregatio, vehementer cupiens huic malo, magis indes serpenti, occurrere animorum profectui, & indulgentiarum dignitati consulere, plures illarum singulari diligentia colligi, & in Indicem referri curavit.

Tales sunt imprimis illæ (ut asserunt) concessæ à Joanne II. & Sixto IV. recitantibus orationem Charitatis Jesu Christi Domini nostri: *Præcor te piissime Dominus &c.* Ab Urbano II. Ecclesiam S. Mariæ, ut vulgo di-

gō dici solet, Compagnola; & S. Victoria. Ab Eugenio III. Revelationi de plaga in humero JESU Christi factæ S. Bernardo. Ab Innocentio III. Archi-confraternitati, & Ordini Redemptionis. A Bonifacio IX. Visitantibus Capellam S. Nicolai de Tolentino in ejusdem die festo. A Joanne XXII. osculantibus mensuram plantæ pedis Beatæ Mariæ Virginis. Ab Alexandro VI. Imagini S. Mariæ, vulgo dictæ Laghetti. A Leone X. gestantibus funiculum S. Francisci, primū in urbe impressæ, deinde Mediolani 1665: suas tamen habent, & veras confratres Archi-confraternitatis Cordigerorum S. Francisci. Recitantibus salutationem Angelicam ad pulsū horologii; & Imagini conceptionis Mariæ Virginis Immaculatæ in circulo depictæ; cujus pedibus luna subiecta est. A Pio IV. vel Pio V. Principi Sennarum. A Clemente VIII. dicentibus orationem, *O magnum Mysterium &c.* & Ecclesiæ S. Mariæ, quam vocant montis serati, Avensione impressæ. Tum aliæ pro animabus Christi fidelium defunctorum, impressæ Madriti 20. Julii 1606. A Paulo V. cantantibus hymnum: *Te Matrem DEI laudamus, te Matrem Virginem consecramur &c.* vel si die sabbathi intererint, dum idem canitur; & coronis, rosariis, imaginibus; & humilitatibus, quæ Medallas appellant; ab eo benedictis, Federico; Boromæo supplicante anno 1611. dum Ecclesiæ Romæ in honorem S. Caroli edificaretur; & ab eodem Paulo, & Gregorio XV. dicentibus: *Sia lodato il Santissimo Sacramento; laus Santissimo Sacramento.* Ab Urbano VIII. in honorem ejusdem Sacramenti; precibus Cardinalis Magalotti, & sacerdotibus, celebratâ missâ dicentibus: *Ave Filia DEI Patris; Ave Mater Dei Filii, &c.* A Clemente X. Recitantibus mane, meridie, ac vespere consuetam antiphonam: *Angelus Domini &c.* & in fine: *DEO gratias, & Maria.* Ac demum aliæ à nonnullis Romanis Pontificibus tributæ; ut ajunt; coronis mysteriorum Passionis Domini nostri JESU Christi; prece Magni Ducis Hetruræ.

2487 Tali indulgentia sodalitatibus S. Nicolai, quæ repetitâ quinque oratione Dominica, & Salutatione Angelica; unam liberari animam; quolibet die à purgatorii poenis affirmant.

Tales aliæ Perusii Confraternitatis S. Sebastiani, & Rochi, & Romæ Societatis S. Bernardi ad columnam Trajani.

Tales demum aliæ cruce signatorum S. Eustorgii Mediolani, Arimini, & Bononiæ: Ejus generis sunt, & illæ concessæ; ut ajunt Capellæ Rosarii in Ecclesiâ S. Antonii de Rovigo, seu Rodigii, vel Ecclesiæ SSæ. Trinitatis Bergomi; aut S. Petri montis Tadoni die festo inventionis S. crucis, vel gestantibus funiculum S. Francisci de Paula; vel celebrantibus missâ S. Augustini, aut alias quinque in honorem quinque festivitatum B. Virginis. Vel recitantibus officium S. Franciscæ Romanæ; aut Antiphonam: *O passio magna &c.* in memoriam Passionis JESU, aut Rosarium S. Annæ (quod Congregatio Sacr. Rit. non probat.) aut orationem; quæ impressa cum Imagine S. Annæ circumferri solet, *Ave gratia plena &c.* (quæ oratio prohibetur) aut officium Conceptionis B. M. V. Immaculatæ, quod afferunt à Paulo V. probatum fuisse. Aut orationem DEUS, *qui nobis in S. Sydone &c.* Excipitur indulgentia centum dierum anno 1671. concessa, precibus Ducissæ Sabaudia; ad annos 25. coactis in illius ditione degentibus. Aut aliam: *Ave Filia DEI &c.* post communionem recitandam; vel aliquo conspectio signo venerantibus SSI. Eucharistiæ Sacramenti nomen.

Indulgentiæ rursus octoginta millia annorum veteri de tabula exscriptæ; quam in Basilica Lateranensi assertari affirmant, pro dicentibus orationem illam verè piam: *DEUS, qui pro redemptione mundi &c.* Tum, quæ impressæ fuerunt Papiæ anno 1670. sub hoc titulo, sommatio delle Indulgentie concesse dalla santità di nostro signore Papa Leone X. all' Imagine della Concezione della gloriosa Vergine Maria; vel Pisauri sub nomine S. Joannæ anno 1608. divulgatæ; Vel Barletæ seu Baruli à recitantibus quasdam non sanè malas orationes; lucrandæ; Vel Parmæ; à visitantibus per quadragesimæ dies Ecclesiis Tertii Ordinis S. Francisci; Vel Pistorii; & Vastallæ; à recitantibus orationem: *Ave Sanctissima Maria; Mater DEI; Regina cæli,* & aliæ in particulari impresso libro descriptæ; quibus frui dicunt devotos Seraphicos, & Benefactores. His annumerandæ sunt; quæ crucibus Caravacensibus tributæ dicuntur; vel coronæ, sive Stellario Conceptionis Virginis Immaculatæ; quod ex duodecim globulis precariis constat; vel granis, crucibus, coronis Aloy-
Zzz 3
fia ab

fiæ ab Ascensione Hispaniæ Monialis Ordinis S. Claræ; Vel mensuræ altitudinis Jesu Christi Domini nostri: Vel Imagini, aut mensuræ Vulneris lateris ejus inflicti; vel orationi, ut ajunt, in sepulchro Domini nostri reperta; Et indulgentiæ, ut ajunt, innixæ revelationi factæ Sanctis, Brigittæ, Mechtildi, & Elisabeth, vel B. Joannæ de cruce, & concessæ, ut asserunt, granis, quæ aliquod ex tribus granis tetigerint, extantibus penes Romanum Pontificem, Hispaniarum Regem, & Ministrum Generalem; Fratrum Minorum observantiæ S. Francisci. Omnes verò & singulas jam dictas indulgentias Sacra Congregatio partim esse confictas, & planè falsas declarat, partim Apocryphas, vel ex alio capite nullas, quæ nemini suffragari possunt; easque in futurum ullo, in loco, ut veras publicari, & lucrandas Christi fidelibus proponi vetat; foliaque & libros, ubi sic proponuntur, seu asseruntur omnino præcipit aboleri, nisi prædictæ indulgentiæ fuerint diligenter expunctæ; nec ideo tamen vult alias quas hoc decretum non continet, pro veris & legitimis, taciteque probatis haberi.

2489 Ad demum, omnes indulgentias concessas ante decretum Clementis VIII. latum die 9. Januarii 1597. coronis, rosariis, granis, seu calculis, crucibus, & imaginibus Sacris, vel ante breve Pauli V. quod incipit: *Romanus Pontifex.* editum 23. Maji 1606. Personis regularibus, quarumcunque Religionum & ordinum, etiam Mendicantium, vel ante Constitutionem 11. 5. Clementis 8. cujus initium: *Quacunque* &c. & 68. Pauli V. incipientem, *qua salubriter* &c. habitas, per aggregationem, vel aliam communicationem ab Archifraternitate ulla, Ordine, Congregatione, Societate etiam Jesu, Capitulo, vel catu quocunque, vel ab eorum Officialibus, Superioribus, aliisque personis, vel persona etiam si earum, vel ejus mentio specialis, & individua facienda esset (*nisi fuerint deinde Romæ Pontificis auctoritate innovata, aut confirmata*) nullius esse roboris, & momenti, pariter declarat.

2490 Porro Summaria indulgentiarum pro congregationibus Doctrina Christiana, Confraternitatis SS. Trinitatis, & Redemptionis Captivorum, B. Mariæ de Monte Carmelo, cincturæ S. Augustini, & S. Monica, nisi ab eadem Congregatione recognita, non permittantur. Indulgentias

porro Stationum Urbis, quæ à Romanis Pontificibus singulari quodam beneficio, vel communicatæ sunt, vel communicantur interdum aliquibus locis, Ordinibus, aut Personis, diebus tantum Stationum in Missali Romano descriptis suffragari posse declarat, *semel autem duntaxat in die plenariam indulgentiam in certos dies Ecclesiam visitantibus concessam, vel aliud pium opus peragentibus, lucrifieri.* De quibus relatione facta per secretarium ad sanctissimum, *cuncta Sanctitas sua probavit, & inviolatè servari jussit.* Datum Romæ die 7. Martii 1678.

Ad n. 1583. Deinde observandam, hanc propositionem, qua dicitur, nullam facultatem Societati concessam à Summo Pontifice, licitè deduci in usum (nisi eam P. N. Generalis communicet vel per se vel per alium) nimis laxè ac ample sumi à nonnullis, nimirum *de omnibus favoribus & gratiis,* cum tamen Pontifex non tam amplè loquitur, & manifestum est ex his, quæ annotavi à n. 2454.

Ad n. 1702. & seq. Exponebat non nemo, quòd n. 1702. dicam, annexam alicui delicto censuram non incurri ab eo, qui ante consummationem delicti efficaciter doleret de illo, licet impedire non amplius possit effectum externum, rationem animadvertendi in hanc responsonem ponit 1. quòd sit contra communem, ut ait Castropalaus lib. 10. de Censuris, & irreg. tr. 4. c. 15. §. 8. n. 10. &c. 2. Quòd locum à me citatum ex Castropalao invenire non potuerit, juxta citationem à me factam. Fateor, quòd locum, à Censore citatum ex Castropalao non inveniam; nam Castropalaus agit de Censuris, p. 6. tract. 29. divisio non in *libris, & capita, sed Disputationes, puncta, & §.* Quòd autem ait: locum à me citatum ex Castropalao (dum eum allego D. 1. p. 8. n. 15.) non potuisse inveniri à se, facile invenisset inspiciendo tractatum de Censuris D. 1. p. 8. n. 15. Nam ibi, postquam dicit, *mandantem liberum esse à censura lata contra mandantem, si prius efficaciter revocavit mandatum,* sic, ut præsumi non possit causa moralis; quæstionem movet, an idem dicendum, si quis mandatum revocavit, quantum potuit, licet Mandataris revocatione non moveatur? vel recipi efficaciter non revocetur faciendo, ne sequatur effectus? & statim post n. 15. §. *Sed rectius,* pronuntiat etiam eo casu libe-

liberum à censura, dans rationem cum Innocentio, Tabiena, Davila, & Gasparte Hurtado, eò, quòd eà revocatione, & poenitentia positâ, non causas *culpabiliter* opus medio mandato, & consilio dato, sed omnino inculpabiliter, cum culpa præterita, mediâ poenitentia, delata sit: ergo non incurris censuram, quæ, utpote pœna medicinalis, solum afficere potest actum delinquentes, inobedientes, & rebelles; non verò eos, qui ab inobedientia, rebellione, delictoque recesserunt; non igitur est contra communem etiam ex mente Castropalai. Censura enim est propter actum externum culpabiliter consummatum; ubi autem culpa deleta est prius, quam ponatur actus externus, non est actus culpabiliter consummatus.

2493 Ad n. 1789. Quidam censebat, hæc dura ex terminis videri. Verum hæc propositionem ante me traditam esse typo à pluribus Doctoribus etiam Societatis, & ab ipso P. Suarez tom. 5. D. 5. de subiecto censuræ, sect. 4. ubi de tali casu pluribus, perquam solidè discurrens à n. 4. hoc ipso casu proposito tandem n. 9. sic loquitur: *Potius dicendum fore, ibi committi delictum in ordine ad censuram, ubi exterius consummatur, licet alibi inchoetur; unde, si quis inchoet delictum in proprio territorio, consummet verò extra illud, non incurret censuram statuti, proprii territorii; secus verò, si è contrario extra inchoet, & intra consummet.* Dico autem, prosequitur Suarez, *in ordine ad censuram;* quia in ordine ad alias pœnas, vel effectus, communis est doctrina Juristarum, quando delictum in uno loco inchoatur, & in alio consummatur, delinquentem utriusque loco fieri subiectum ratione delicti, juxta L. 1. C. ubi de crimine agi oportet, in illis verbis: *ubi commissa, vel inchoata sunt;* sic Suarez cit. dignissimus lectu quoad totum ibidem discursum. Unde non video, quid in hoc petatur? cum doctrinâ à me tradita sit prorsus consona verbis Patris Suarez cit. loco, paulò infra loquentis etiam de specifico casu homicidii, si placeat inspicere illum cit. n. 9.

2494 Ad n. 2035. Circa istam quæstionem in neutram partem quidquam resolvo. Unde malè mihi quidam imputavit, quòd, dum in n. 2035. refero aliorum Doctorum sententias inter se discordes, innuere videar sententiam Hurtadi esse probabilem, quia

nihil contra illam oppono; conor tamen solvere, quæ opponuntur contra Hurtadum à parte contraria. Nam & hoc prorsus immeritò dictis meis imponitur; quia in n. 2036. solum dico, quid ad objectionem ibi propositam responderi possit à *sententia contraria*, quin addam aliquid de mea mente. Quando autem mihi opponitur ab eodem, quòd Hurtadum referam non *allegata loco*, quo super data quæstione agit; sed tantum dicam, *apud Hurtadum cit.* sufficienter indico, locum à me in prioribus allegatum esse, id quod millies reperiet in aliis Authoribus; & verò locum à me allegatum esse in præmissis, videri potest in n. 2030. ibi: sic Hurtado D. 15. difficultat. 1. deinde n. 2031. ibi: aliisque cum Hurtado difficult. 1. n. 2. terriò in n. 2032. ibi: Hurtado difficult. 2. ac demum n. 2035. ibi: apud Hurtad. n. 12. & quia in materia de censuris allegatur, puto sufficienter à me allegari hujus Authoris locum.

Illud hic addendum videtur, ante Alexandrum VII. à multis gravibus Doctoribus assertum esse, privilegium in Trid. Episcopis concessum non limitari à Bulla Cœnæ per exceptionem casuum in illa expressorum, prout videri potest apud Barbof. Sess. 24. de Reform. c. 6. an autem ex hac propositione complexa, prout jacet, damnata, sententia asserens, Bullam Cœnæ solum prohibere absolutionem hæresis, & aliorum criminum, quando publica sunt, & id non derogare facultati Tridentini, in qua de occultis criminibus sermo est, anno 1629. 18. Julii, in Consistorio S. Congregationis Eminentissimorum Cardinalium visa, & tolerata est; an, inquam, ex illa complexa damnata illatione evidenti, ac legitima sequatur, quòd etiam vel formaliter vel virtualiter damnata sit ista simplex privilegium à Trid. Episcopis concessum non limitatur à Bulla Cœnæ per exceptionem casuum in ea expressorum, aliis considerandum relinquo; id, quod præstabit, qui probaverit complexam illam non tantum, prout jacet, & in quantum complexa est, sed etiam secundum quamlibet simplicem in ea contentam, esse damnatam. Illud solum addo, per dictam prohibitionem propositionis illius tertiæ non limitari alterum Episcoporum privilegium, sive potestatem à summis Pontificibus delegatam in c. *Mulieres*, c. *quamvis*, c. *de cætero*, de sent. excom. & c. *Eos, qui*, eod. in 6. vi
cujus

cujus à peccato, & censurâ summo Pontifici reservata, ex enormi percussione Clerici contractâ, & ob rationis paritatem, unanimi Doctorum assensu, & consuetudine approbatam, à quocunque peccato, & censura Pontifici reservata, Episcopi absolvere possunt omnes suos subditos, qui ratione impedimenti perpetui, ac diurni non possunt ad summum Pontificem accedere; cujusmodi impedimenta cum obligatione prius satisfaciendi, vel cautionem faciendi, parti læsa, ac cum promissione jurata, cessante impedimento se sistendi summo Pontifici, plura e.g. enumerantur in cit. c. *quavis*; ita novissimè cum Suarez D. 30. sect. 3. n. 9. S. Jacobus Illung in Arbore scientiæ boni, & mali, tr. 6. D. 6. q. 6. a. 3. §. 3. n. 215.

2495 Ad n. 2092. Cœterum ad propositionem generaliter respondendo videtur dici posse, non incurri suspensionem à Pontificalibus per Episcopum, qui ordinaret Regularem, munitum privilegio, quòd à quocunque Episcopo, Sedis Apostolicæ communionem habente, ordinari possit, in aliena diœcesi; sed loco exempto, etiam non requisitâ Ordinarii licentiâ; quia tunc talis ordinans *in loco exempto*, non exercet Pontificalia in loco alteri Ordinario subjecto, seu in ejus Diœcesi, non formaliter, & juridicè, ac per ordi-

nem ad effectus juris, præsertim poenales. Ad n. 2289. Quòd autem quæstio Sacra Congregationi (de vigilia S. Mathiæ) proposita solùm indefinitè (nimirum omni- sâ mentione de evidentibus peccatorum periculis in magna parte populi) constat ex ipsismet verbis in n. 2287. quæ accipi ex responsione Congregationis, Romæ impressâ; unde non obitante hoc Congregationis responso plures Episcopi etiam eo anno jejunium illud præcedente Sabbatho anticipârunt; & sic centum, & amplius talia Congregationum responsa exponunt Authores interpretatione doctrinali, ut passim videri potest apud Sanchez, Castropal. & alios. Cœterum, si quoad datam responsionem difficultas sit, loco responsionis in n. 2289. sic poni poterit: quod affertur ex decreto S. Congregationis dato ad quæstionem in n. 2286. R. responsum Congregationis omnino servandum, cum conforme sit c. *Quæsitus*, §. *Festum*, h. t. ubi generaliter dicitur, inter festum, & Vigiliam cum jejunio non debere mediare alium diem, nisi vigilia venerit in dominica die; hoc tamen non obstante, locum esse regulis, quæ agunt de causis excusantibus ab observantia legis Ecclesiasticæ, propter graves, & justas circumstantias occurrentes in executione.

F I N I S

INDEX